

انکشاف

نشریهء سه ماهه

هماهنگی کمکها برای افغانها

انکشاف

Inkeshaf

نشریهء هماهنگی کمکها برای افغانها

January - June 1996 Vol : 1 No: 1 - 2

(جدی ۱۳۷۴ - جوزا ۱۳۷۵)

سال اول - شماره اول و دوم

ادارهء نشر کننده :

هماهنگی کمکها برای افغانها

سال تأسیس:

۱۳۷۵ هـ ش مطابق ۱۹۹۶ عیسوی

هیئت تحریر

- پوهاند داکتر عبدالقهار «ثمین»
- محمد اکبر «بابری»
- عبدالاحمد «آموزگار»
- داکتر غلام سعید

آدرس:

E-84 رحمان بابا رود یونیورسیتی تاون

نمرهء تلفون: ۴۱۱۸۸ - ۴۱۴۹۲

نمرهء فکس: ۴۴۱۲۲ - پشاور - پاکستان

یادداشت

مدیریت مجله انکشاف مسرت دارد که از همه هموطنان عزیز و دست اندر کاران صمیمانه دعوت به عمل آورد تا مطالب ارزشمند خود را در رابطه به اعاده صلح و اعمار مجدد افغانستان بخصوص در بخش های تعلیم و تربیه، صحت عامه، زراعت، ساختمان و غیره به ما ارسال داشته که از طریق مجله انکشاف به نشر سپرده شود تا از یک طرف باعث غنا و تنوع مطالب مجله گردد و از جانب دیگر سهم خود را ایفا نموده و مصدر خدمات به هموطنان خود شوند.

از همکاری تان قلباً سپاسگذاریم. با عرض حرمت (اداره)

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	سرمقاله
۲	CoAR به حیث یک مؤسسه فعال ...
۳	ارسال سامان آلات
۴	د افغانستان په غنمو کی د سرو د استعمال عملی څېړنه
۱۴	آشنائی با شفاخانه پنجاه بستر پره کی
۱۷	توليدات کچالو و زرع آن در افغانستان
۱۸	افکار جاويدان
۱۹	هدف اساسی ابلاغ تعلیم و تربیه
۲۰	شعر و ادب
۲۲	د بندونو ناروغی
۲۳	مصاحبه با محترم محمد نعیم سلیمی مسؤول دفتر CoAR
۲۵	پیوند و اهمیت آن
۲۷	ادویهء ضد لخته شدن خون باعث پایین آوردن...
۲۸	ارزش غذایی بادنجان رومی
۲۹	مرکز تحقیقات AAEC
۳۰	پراختیایی څېړنې
۳۴	د حضرت ابوبکر صدیق (رض) د اخلاقو څو بېلگې
۳۶	پروگرامهای قوریه جات FAO
۳۷	د اوبو اهمیت په ژوندانه کی
۳۹	رول زن در اجتماع
۳۹	مالداري

سر مقاله

کافی را بدسترس پرسونل و خوانندگان گرامی میگذارد.

۴: پلان ها و نظریات که برای مملکت مؤثر و مفید بوده، نشر آنرا جهت معلومات مزید به هموطنان قرار میدهد.

۵: طوریکه قبلاً گفته شد دفتر هماهنگی کمک ها برای افغانها يك موسسه غير دولتی، غير سیاسی و غير انتفاعی بوده، فلذا مجله انکشاف نیز يك مجله غير دولتی، غير سیاسی و مستقل بوده که مضامین علمی و تحقیقاتی، آثار دانشمندان را به نشر می سپارد.

بدین وسیله از همه هموطنان گرامی، نویسندگان، متخصصین مجرب و دست اندر کاران صمیمانه تقاضای عمل می آید تا مطالب تحقیقاتی و ارزشمند خود را از طریق مجله انکشاف به نشر سپرده تا از يك طرف مصدر خدمت به هموطنان خود شده و از طرف دیگر باعث غنا و تنوع مطالب مجله گردد.

۶: تمام کارکنان مجله انکشاف تمام فعالیت های اقتصادی، اجتماعی و کلتوری را که در داخل افغانستان از نزدیک مشاهده میکنند اخبار آنرا بصورت مؤثق و مستند بدون کم و کاست به نشر بسپارد ■

گرفت تا در شرایط فعلی کشور برای عمران مجدد افغانستان در پهلوی پلان و پروگرامهای مؤثر و مفید يك سلسله نشرات را جهت آگاهی و تنویر اذهان عامه، از طریق نشر مجله انکشاف که انعکاس دهنده پیام صلح در کشور عزیز و هم تمام فعالیت ها در عرصه های مختلف زراعت، ساختمان، آبیاری، صحت، تعلیم و تربیه، کمک برای بیوه ها و یتیمان و کمک برای مهاجرین میباشد روی دست گرفته است که به یاری خداوند متعال این مجله در هر سه ماه یکبار به نشر رسیده و شامل اهداف ذیل میباشد:

۱: تمام فعالیت ها و اجراءات که در طی هر سه ماه سال در دفتر هماهنگی کمکها برای افغانها که به نفع جامعه و مردم باشد در مجله به نشر میرسد.

۲: مجله انکشاف انعکاس دهنده پیام صلح و آشتی ملی در کشور بوده و فعالیت هائیکه در این زمینه صورت میگیرد به اسرع وقت به آگاهی خواننده گان قرار خواهد داد.

۳: مجله انعکاس دهنده تمام فعالیت ها در بخش های زراعت، مالداری و ترنری، آبیاری، ساختمان، صحت، تعلیم و تربیه و غیره بوده که معلومات

باید یاد آور شد که در اثر جنگ چندین ساله که در مملکت ما جریان دارد در حدود پنج میلیون نفر مهاجر که از نقطه نظر مهاجرت يك رقم بزرگ در دنیا بوده اضافه از ده میلیون ماین در افغانستان تبعیه شده و حد اقل در هر ساعت يك نفر غیر نظامی شکار ماین میگردد که البته ۳۰ فیصد قربانیان ماین را اطفال کمتر از سن ۱۲ ساله تشکیل میدهند. این معضله شرایط نظامی و اقتصادی مملکت را ویران نموده که برای اعمار مجدد آن ملت مظلوم حیران مانده است.

باز هم افغانها که برای احیا مجدد وطن خود مسئولیت دارند تا حد امکان در عمران و آبادی کشور جنگ زده خود دست بکار شده و وظیفه خود میدانند پس مانی ها و نارسایی که در جامعه وجود دارد از بین ببرند. به همین ملحوظ دفتر هماهنگی کمک ها برای افغانها يك موسسه غير دولتی که مربوط هیچ تنظیم سیاسی نبوده و از بدو تأسیس خود تا حال به همکاری پرسونل خویش در طی مدت اضافه از شش سال فعالیت های ارزشمند را در ساحات مختلف انجام داده است که در اثر تجارب عملی و نظری پرسونل پروگرامهای موسسه وسعت پیدا نموده و دفتر هماهنگی کمکها تصمیم

CoAR

بمیت یک مؤسسه و فعال

باغداری و تقویه آنها با ارزش میباشد اقدامات عملی و تطبیقی برداشته شده است . در بخش و ترنری يك تعداد مالداران محلی و کوچی ها از پروگرامهای دست داشته مؤسسه استفاده مینمایند و حیوانات خویش را

در یافت توافق انواع حیوانات و سبزیجات در محیط، قدرت حاصلدهی زیاد و مقاومت در مقابل امراض و آفات را داشته باشد روی دست دارد که با تکثیر انواع جدید (Variety)، زیر کشت آوردن زمین های بایر شده و ماشینی

مجله ربع وار انكشاف که در پشاور از طرف دفتر CoAR بمیت یک مؤسسه به نشر میرسد در انكشاف و اعمار مجدد کشور ویران شده افغانستان در پهلوی دیگر مؤسسات غیر دولتی (NGOS) مسؤولیت های مهمی را به عهده گرفته است که فعالیت های خود را در ولایات لوگر، غزنی، وردک و کابل متمرکز ساخته و پروگرامهای خود را جهت رشد اقتصاد ملی مؤفقانه عملی مینماید . دفتر هماهنگی کمک ها برای افغانها در اکتوبر سال ۱۹۸۹ تاسیس و همه ساله مراکز آن به حجم کارهای خویش افزایش بخشیده و در نتیجه با اهالی مناطق و مؤسسات غیر دولتی که در کارهای عمرانی سهم میگیرند روابط مستحکم و دوستانه ایجاد نموده است . مؤسسه CoAR در ابتدا فعالیت های خویش را در ولسوالی مقر ولایت غزنی، شش قلعه مربوط ولایت وردک و در برکی راجان ولایت لوگر بنام مراکز انكشاف دهات متمرکز ساخته و اکنون فعالیت های دفتر هماهنگی کمک ها برای افغانها در ولسوالی های دیگر ولایات کشور نیز گسترش داده است که شامل فعالیت ها در بخش عودت کنندگان و رفا، عامه میباشد که مؤسسه (CoAR) از آغاز کار با هدایتین محلی با استفاده از اصول عثمونی ، روابط دوستانه قائم نموده با شوراهای محلی که به اهالی مناطق نفوذ دارند روابط دوستانه دارند. رشته های یاد شده روابط طرفین را تقویت بخشیده در تشخیص مشکلات محلی و طرح پلان کار کمک بهتر نموده و از این سبب همه کارهای مؤسسه (CoAR) طرف تأیید اهالی مناطق قرار گرفته است .

دفتر هماهنگی کمک ها برای افغانها به خاطر رشد اقتصاد و روستائی در بخش زراعت و مالداري با توزیع انواع جدید تخم های اصلاح شده ، اعمار کرد های تجربی تحقیقاتی جهت

گروه از مکتب تکیه که از طرف مؤسسه CoAR اعمار گردیده

ساختن سیستم زراعت کار نموده است که در نتیجه همین فعالیت ها در آن ساحاتیکه دفتر CoAR مراکز دارد در حاصلات نباتات افزایش قابل وصف به وجود آمده است . در احداث قوری نهال های متمر فعالیت های تربیوی و تکثیری جریان داشته و باغهای مختلف النوع میره در ساحات پروژه احداث گردیده است . يك تعداد پایه مادری درختان سیب مالنگ مارتان (Malling Martan) (دو درختان میره های مختلف النوع که از طرف مؤسسه خوراکه جهان FAO بدسترس این اداره گذاشته شده است در ساحات مختلف پروژه جهت تکثیر و ترویج آنها و شناسائی باغداران با پایامه مادری درختان که برای رشد

جهت قیایه و معالجه به کلینک های مربوط میاورند. در بخش آبیاری هدف فعالیت دفتر CoAR احیای سیستم آبیاری میباشد که در اثر جنگ چندین ساله شدیداً متضرر گردیده است که این مشکل با تخریب سواحل دریا ها در نتیجه آب خیزی و سیلابها صورت گرفته است . اعمار پروژه های آب آشامیدنی ، احیای کاریزها ، اعمار مجدد مکاتب ، توزیع تخم اصلاح شده و کود کیمیادی و غیره چه بصورت مستقل و چه بصورت همکاری با دیگر مؤسسات غیر دولتی به پایه اکمال رسانیده است تا به این ترتیب زمینه استخدام گسترش یابد .

ارسال سامان آلات، ادویه و ترتری وزارت به ارزش بیش از ۱,۴۵۰,۰۰۰ روپیه به داخل افغانستان

ولایات غزنی، وردک و لوگر فرستاده است. همچنان ۲۰ قلم تخمیان سبزیجات مختلف النوع به ارزش ۱۵۰,۰۰۰ کدلاز جهت تکثیر به مراکز انکشاف دهات ارسال گردیده است همچنان در بخش آبیاری به تعداد ۸۴ حلقه پمپ های دستی جهت تهیه آب صحی آشامیدنی به ولایات وردک، غزنی و لوگر تهیه گردید که متبای آن انشاء الله در آینده نزدیک تهیه و جهت استفاده هموطنان عزیز قرار خواهد

دفتر CoAR در سال ۱۹۹۶ به ارزش بیش از ۱,۴۵۰,۰۰۰ کدلاز ادویه زراعتی، وترتری، سامان و آلات وترتری، تخمیان سبزیجات جهت تکثیر از طریق دفتر مرکزی خویش از پشاور به داخل کشور (لوگر، غزنی و وردک) فرستاده است.

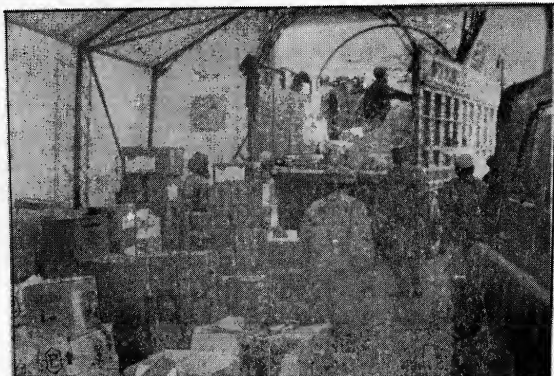
طبق گزارش واصله، در بخش ادویه زراعتی به ارزش ۵۵۰,۰۰۰ کدلاز هفده قلم ادویه زراعتی ضد امراض فنگسی،

از جمله هشت نوع کندمیکه در تجربه انواع گندم برای چهار سال متواتر تحقیق گردیده است گندم نوع اتابا - ۸۵ از جمله انواع پر حاصل بوده که هنوز تخم آن به پیمانانه وسیع تکثیر نگردیده است. دفتر CoAR پلان و پروگرام تکثیر اضافت آنرا برای توزیع به دهاقین ولایات وردک، لوگر و غزنی مدنظر دارد چنانکه در سال ۱۳۷۵ در ساحه ۹۵ جریب زمین از گندم اتابا - ۸۵ در ساحات مربوط خویش تکثیر و ترویج نموده است.

در بخش فعالیت تراکتور ها و ترشها باید اضافه نموده که در ایام جنگ داخلی اکثریت گاو های قلیه نی که برای آماده ساختن زمین به خاطر کشت و زراعت بودند از زمین رفته روی این ملحوظ دفتر CoAR ماشین آلات زراعتی را به تخفیف قابل ملاحظه بدسترس زارمین گذاشته و از عاید ماشین لات زراعتی فعالیت های صحت و تعلیم و تربیه رادر ساحات تحت پروژه پیش میبرند.

برای پیشبرد مقاصد فوق که از آنها نام برده شده است مؤسسات مثلاً بازار مشترک اروپا (EU)، اداره کمک های کلیسای ناروی کمیته کمک های ناروی برای مهاجرین (NCA/NRC)، مؤسسه زراعت و غذا، جهانی (FAO)، پروگرام غذایی جهان (WFP)، مرکز اسکان ملل متحد (UNCHS) مبینات، کمک های اداره مهاجرین هالیند (SV) و کمک های مؤسسه کانادا دفتر هماهنگی کمک ها برای افغانها را از لحاظ مادی تقویم نموده است.

در بخش تعلیم و تربیه دفتر هماهنگی کمک ها برای افغانها بر علاوه اینکه تعداد زیاد مکاتب ابتدایی را کمک می نماید بعضی مکاتب عالی را نیز تقویه و کمک میرساند. اعمار چندین باب مکاتب عالی را در ساحات پروژه های خویش به اكمال رسانیده که فعلاً شاگردان مصروف فرا گرفتن دروس خویش میباشدند. اهالی منطقه سهم گیری خود را برای اعمار مکاتب ابراز داشته و قسمت از قرای بشری و مواد خام را کمک مینمایند. در بخش صحت دفتر CoAR تعداد کلینک ها را (۲۸ص)

تخلیه، ادویه جات زراعتی و وترتری در گدام مرکزی شش قلمه - ولایت وردک

بکتریایی، علیه حشرات مضره و کنترل گیاه هرزه مزارع، به مراکز انکشاف دهات خویش ارسال داشته است. در بخش وترتری ۵۶۴,۰۰۰ کدلاز که مشتمل از ۴۳ قلم سامان و آلات جراحی، لابراتوار و ۳۱ قلم ادویه امراض حیوانی به (۲۸ص)

د افغانستان په غنمو کې د سرو د استعمال عملي څېړنه

پوهاند داکتر عبدالقهار «ثمين»

دغنمو په برخه کې اجرا شوی دی اړزیایی
کړو. دغنمو پر حاصلاتو باندې د نایتروجن
اغیزی په لومړی جدول کی لیدل کیږی.

څو یی مکتونه ورو ورو بند او د کرنی د
پراختیا چاری یی ټولی شاته واچولی چی
دهغه په نتیجه کی بیالی او کاریزونه وچ

د افغانستان زیاتره خاوری د حاصلاتو
په خاطر لږ تر لږه نایتروجنی او فاسفورسی
سرو ته اړتیا لری. د کرنی د محصولاتو
کمیت او کیفیت دواړه تر زیاتی اندازی
پوری د نبات دودی سره مستقیمې اړیکې
لری او هیڅ نبات پرته د غذائی موادو څخه
خپلی ودی ته دوام نشی ورکولای.

دغنمو حاصلات په عیسوی ۱۹۵۰
لسیزه کی په نړی کی په سلو کی ۵۹ زیات
شول خو د غنمو د حاصلاتو دا زیاتولای
عمدتاً د زیاتو ځمکو د کرلو په نتیجه کی
په لاس راغلی دي. د ۱۳۵۶ (ش) کال په
شا او خواکی په افغانستان کی د غنمو
حاصلات په ښه توگه زیات شول ځکه په
همدی وخت کی د غنمو اصلاح شوی
ډولونه، کیمیاوی سری او د نباتی مرضونو
او آفتونو دواگانې په غټه پیمانه سره هلته
استعمالیدی، د څړوبولو د اوبو کمښت دو
مره نه لیدل کیده او د کرنی ما شین آلات
په تیره بیا تراکتورونه او تریشرونه په کافی
پیمانی سره د هیواد په گوټ گوټ کی
موندل کیدل او بزگرانو کولای شول چی
تراکتور یا تریشر په مناسبه بیه تر لاسه
کړی.

بنا پر پورتنیو بنسټونو افغانستان په
همدی وخت کی د غنمو دپلوه پوره په ځان
باندی متکی وه. د افغانستان دا حالت تر
ډیره وخته پوری پاتی نشو او روسانو د
غواپی کودتا په لاری واچوله او آن په خپله
یی خپل پوځیان افغانستان ته را ولېږل تر

لومړی جدول: د غنمو پر حاصلات باندی د نایتروجن سرو اغیزی (۷)

چلندونه	په جریب کی د نایتروجن اندازه په کیلو گرام	په یوه جریب کی د غنمو حاصلات په کیلو گرام
۱	۰	۲۰۰
۲	۲.۵	۲۶۰
۳	۵	۳۳۰
۴	۷.۵	۳۹۰
۵	۱۰	۴۵۵
۶	۱۲.۵	۵۲۰
۷	۱۵	۵۸۵
۸	۱۷.۵	۶۶۰
۹	۲۰	۷۱۵
۱۰	۲۲.۵	۷۸۰

د لومړی جدول څخه داسی پریښی چی
د سری داندازی د لوړیدو سره د غنمو
حاصلات هم لوړشویدی او دغنمو حاصلات
لا داسی یوی نقطی ته رسیدلی نه دی چی
د نور نایتروجن په استعمال سره حاصلات
تیمت شی. دسری د وروستی واحد په
استعمال سره دغنمو حاصلات په یوه جریب
کی ۶۵ کیلو گرامه زیات شویدی حال دا
چی د یوه واحد سری په پرتله زیات
حاصلات (۷۵ کیلو گرامه غنم) هغه وخت
په لاس راغلی چی په یوه جریب کی ۱۷.۵
کیلو گرامه نایتروجن استعمال شول پورتنی
علمی څېړنه په هغو ځایوکی ښه نتیجه
ورکوی چیرته چی ځمکی زیاتی خو د سری
اندازی لږی وی، هیر دی نوی چی د کافی
سری په لرلو سره دومره سره باید استعمال
شی چی اقتصادی حاصلات ورڅخه په لاس

شول او په هیواد کی یی د کرنی د
محصولاتو د تولید اندازه ډیره ښکته
راوسته خو له نیکه مرغه د افغانانو زېورو
او مسلمانو بهیانیو و کولای شول چی
روسان شرمندې بیرته ولېږی. په هر صورت
یو زیات شمیر افغانانو د شهادت جامونه
وڅکل، یو شمیر افغانان معیوب شول او یو
غټ شمیر افغانان دی ته مجبور شول چی
خپل هیواد پرېږدی او نورو هیوادو ته
مهاجر شی چی په نتیجه کی د پنځه میلیونو
څخه زیاد افغانان هجرت ته مجبور شول
چی پاکستان او ایران ته لاړ شی. حتی
همداوس هم یو نیم میلیون افغانان په
پاکستان او یو میلیون نور یی په ایران کی
د مهاجر په څیر ژوند کوی. ښه به داوی چی
یو شمیر علمی څېړنی چی پخوا تر جنگ څخه

راشي. د کرنې او حکمو د اصلاحاتو وزارت د غنمو په هکله يو زيات شمير علمي څېړنې بشپړې کړې چې د يوې نتيجې يې په دوهم جدول کې ليدل کېږي.

گرامه پاتې شوي نو د غنمو حاصلات په هکتار کې د ۶۰ کيلو گرامو نايټروجن، فاسفورس پنتاکسايډ او پتاشيم اکسايډ په پرتله يوازي په کندهار، کاپيسا او بغلان

کې لږ څه زيات شول خو په نورو ځايو کې د غنمو حاصلات زيات نه شول او دا ښيي چې په نو موډو ځايو کې په هکتار کې ۶۰ کيلو گرامه نايټروجن دسري په زړه پورې اندازه ده خو پر خلاف په هکتار کې ۱۲۰ کيلوگرامه نايټروجن، فاسفورس پنتاکسايډ او پتاشيم اکسايډ، په هکتار کې يوازي د ۶۰ کيلو گرامو نايټروجن، فاسفورس پنتاکسايډ او پتاشيم اکسايډ په پرتله د غنمو حاصلاتو په نسبې توگه په ټولو ځايو کې زيات کړيدی. د کرنې او حکمو د اصلاحاتو وزارت د غنمو په هکله ځينې نورې علمي څېړنې چې په هغو کې يوازي يوريا استعمال شوېده په کابل، کنډز، هرات، هلمند او بلخ کې تر اجرا لاندې نيولې دي چې نتيجې يې په دريم جدول کې ليدل کېږي.

دوهم جدول: د غنمو پر حاصلاتو باندې د سري اغېزې (۱، ۲)

د سري اندازه										
نايتروجن	فاسفورس پنتاکسايډ	پتاشيم اکسايډ	هرات	کندهار	کاپيسا	لوگر	لغمان	ننګرهار	کابل	بغلان
۰	۰	۰	۱،۵۴	۱،۸۲	۲،۷۷	۲،۲۱	۲،۴۵	۱،۷۷	۲،۱۷	۲،۲۵
۶۰	۶۰	۰	۲،۹۲	۲،۹۵	۳،۲۴	۲،۷۴	۲،۹۸	۲،۰۴	۲،۷۲	۴،۱۱
۰	۶۰	۶۰	۲،۷۵	۲،۷۲	۳،۴۱	۲،۵۲	۳،۱۷	۲،۸۲	۲،۹۸	۳،۲۵
۶۰	۰	۶۰	۲،۷۸	۲،۹۲	۳،۴۲	۳،۷۹	۳،۴۷	۲،۸۲	۳،۰۴	۳،۱۲
۶۰	۶۰	۶۰	۳،۲۲	۳،۳۲	۳،۷۷	۴،۰۰	۳،۷۷	۲،۹۴	۳،۲۹	۳،۷۴
۶۰	۱۲۰	۶۰	۳،۴۰	۳،۴۱	۳،۸۱	۳،۸۸	۳،۱۸	۳،۱۸	۳،۲۹	۳،۹۱
۱۲۰	۶۰	۶۰	۳،۲۴	۳،۲۲	۳،۸۲	۴،۰۵	۳،۵۴	۲،۹۸	۳،۲۷	۴،۰۰
۶۰	۶۰	۱۲۰	۳،۲۵	۳،۲۹	۳،۶۸	۴،۱۰	۴،۱۱	۳،۱۸	۴،۴۴	۵،۱۷
۱۲۰	۱۲۰	۰	۲،۹۷	۳،۴۷	۳،۲۴	۳،۶۸	۳،۷۲	۳،۲۲	۳،۲۸	۴،۱۸
۱۴۰	۱۲۰	۶۰	۳،۶۵	۳،۴۷	۴،۱۷	۴،۶۹	۳،۷۲	۳،۵۱	۳،۲۵	۳،۷۱
۰	۱۲۰	۱۲۰	۳،۰۲	۲،۹۲	۲،۹۰	۲،۷۴	۳،۲۰	۲،۸۷	۲،۴۵	۳،۸۲
۶۰	۱۲۰	۱۲۰	۳،۵۲	۳،۹۱	۳،۹۲	۴،۶۰	۳،۸۴	۳،۷۴	۳،۶۹	۴،۱۵
۱۲۰	۰	۱۲۰	۳،۲۵	۳،۸۱	۳،۷۶	۳،۷۲	۳،۸۰	۳،۹۰	۴،۱۶	۴،۴۵
۱۲۰	۶۰	۱۲۰	۳،۲۳	۴،۰۳	۳،۷۶	۴،۶۷	۳،۷۴	۳،۶۹	۴،۴۳	۴،۴۳
۱۲۰	۱۲۰	۱۲۰	۳،۹۸	۴،۰۴	۴،۶۲	۴،۵۰	۴،۲۴	۴،۰۲	۴،۷۰	۵،۲۷

يادونه: پورتني علمي څېړنه د هيواد په ۱۲۲ کروندو کې سر ته رسېدلې دي

دريم جدول: د غنمو پر حاصلاتو باندې سرو د استعمال ارزيايي (۴، ۱)

ځايونه	په هکتار کې د يوريا اندازه په کيلو گرام	دري کلن منځنی حاصلات په يوه هکتار په کيلو گرام	د غنمو بيه په افغانيو په يوه هکتار کې	د سري بيه په افغانيو	د غنمو او سري د بيو توپير
دارالامان - کابل	۶۵ ۱۳۰ ۱۹۵ ۲۶۰	۳۵۱۷،۷ ۴۰۷۳،۳ ۴۱۳۳،۳ ۴۴۲۲،۳	۳۰۴۹۷ ۳۵۲۰۷ ۳۵۸۳۶ ۳۸۳۴۱	۶۵۰ ۱۳۰۰ ۱۹۵۰ ۲۶۰۰	۲۹۸۴۸ ۳۴۰۰۷ ۳۲۸۸۶ ۳۵۷۴۱
د کنډز د علمي څېړنو مرکز	۶۵ ۱۳۰ ۱۹۵ ۲۶۰	۴۸۸۸،۰ ۵۳۱۴،۵ ۵۷۴۳،۵ ۵۵۴۰،۳	۴۱۸۲۹،۵ ۴۶۲۳۶،۰ ۴۹۹۶۸ ۴۸۲۰۲	۶۵۰ ۱۳۰۰ ۱۹۵۰ ۳۶۰۰	۴۱۱۷۹،۵ ۴۴۹۳۶ ۴۸۰۱۸ ۴۵۶۰۲
د هرات د علمي څېړنو مرکز	۶۵ ۱۳۰ ۱۹۵ ۲۶۰	۲۸۸۹،۵ ۴۲۷۳،۰ ۴۴۳۴،۳ ۳۵۹۷،۴	۲۲۸۴۰ ۳۷۱۷۵ ۳۸۵۷۸	۶۵۰ ۱۳۰۰ ۱۹۵۰ ۳۶۰۰	۳۲۱۹۰ ۳۵۸۷۵ ۳۶۶۲۸ ۳۷۳۹۷
د هلمند د علمي څېړنو مرکز	۶۵ ۱۳۰ ۱۹۵ ۲۶۰	۲۲۹۳،۵ ۴۰۰۴،۵ ۴۵۲۷،۵ ۴۵۴۴،۰	۲۸۶۵۳،۵ ۳۴۸۳۹ ۳۹۳۸۹ ۳۹۰۳۲،۸	۶۵۰ ۱۳۰۰ ۱۹۵۰ ۳۶۰۰	۳۸۰۰۳ ۳۳۵۳۹ ۲۷۴۳۹ ۳۶۹۳۳
د بلخ د علمي څېړنو مرکز	۶۵ ۱۳۰ ۱۹۵ ۲۶۰	۳۶۸۲،۴ ۳۹۲۷،۷ ۳۹۷۰،۰ ۴۱۳۰،۰	۲۲۰۳۶ ۳۴۱۷۰،۷ ۳۴۵۳۹ ۳۵۹۴۰	۶۵۰ ۱۳۰۰ ۱۹۵۰ ۳۶۰۰	۳۱۳۸۶ ۳۲۸۷۰ ۳۲۵۸۹ ۳۲۳۴۰

د يوريا بيه کيلو پر لس افغاني د غنمو منځنی بيه کيلو په ۸،۷ افغاني، د فاسفورس اندازه ثابته يعنې په هکتار کې ۶۰ کيلو گرامه

د دوهم جدول څخه داسې ښکاري چې په عمومي توگه په يوه هکتار حکمکه کې ۶۰ کيلو گرامه نايټروجن او ۶۰ کيلو گرامه فاسفورس پنتاکسايډ د کنترول په پرتله په ټولو ولاياتو کې ښه حاصلات ورکړيدي. کله چې په يوه هکتار کې ۶۰ کيلو گرامه دهر يوه نايټروجن، فاسفورس پنتاکسايډ او پتاشيم اکسايډ استعمال شول نو حاصلات په هکتار کې يوازي د ۶۰ کيلو گرامو نايټروجن او ۶۰ کيلو گرامو فاسفورس پنتاکسايډ په پرتله پرته د بغلان څخه پر نورو ټولو ځايو کې په نسبې توگه زيات شول او دا ښيي چې پتاشيمي سري هم د غنمو د حاصلاتو په زياتيدو کې برخه اخلي. کله چې په يوه هکتار کې د نايټروجن اندازه ۱۲۰ کيلو گرامو ته لوړه شوه او د فاسفورس پنتاکسايډ او پتاشيم اکسايډ اندازه په يوه هکتار کې ۶۰ کيلو

دغرنی دولايت دمقر دولسوالی دغنمو علی شمېر څخه یو کتنه

علمی څېړنه د هیواد په ځینو ولایاتو کې
اجرا کېده چې نتیجې یې په نڅلورم جدول
کې لیدل کیږي.
دڅلورم جدول څخه داسې ښکاري چې

پوریا په استعمال سره بیرته ټیټ شویږي.
دا څرگندوي چې د نایتروجن زیاتي اندازه
دغنمو د حاصلاتو دکمیدو سبب گرځي. د
کرنی او ځمکو د اصلاحاتو وزارت یوه بله

د دریم جدول څخه داسې ښکاري
چې هغه وخت چې د پوریا اندازه په یوه
هکتار کې ۶۵ او ۱۳۰ کیلو گرامه وه
نو د ټولو څخه لوړ حاصلات په ترتیب
سره په هکتار کې ۴۸۸۸ او ۵۴۴۵
کیلو گرامه غنم په کندنز کې او کله چې
د پوریا اندازه په هکتار کې ۱۳۰ کیلو
گرامه وه او ترټولو څخه لوړ حاصلات
پوریا په کندنز کې یعنی ۵۳۱۴.۵
کیلو گرامه په لاس راغلی دی. په
عمومي توګه د کندنز حاصلات د نورو
ځایو په پرتله لوړ وه. په درهمه درجه
لوړ حاصلات په هرات کې لاس ته
راغلي دي، خو د ټولو څخه تیت
حاصلات په بلخ کې په لاس راغلي
دي. په ټولو ځایو کې پرته د کندنز څخه
دغنمو حاصلات د پوریا د زیاتیدو سره
زیات شوي، خو په کندنز کې دغنمو
حاصلات په هکتار کې د ۲۶۰ کیلو گرامو

نڅلورم جدول: دغنمو پر حاصلاتو باندې دسری اغیزی (۱، ۴)

شماره	نایتروجن	فاسفورس پنتاکساید	پتاشیم اکساید	میدان	لوګر	کابل	ننګرهار	لغمان	کاپیسا	پروان
کابل										
۱	۰	۰	۰	۱۰۸۹	۱۶۲۸	۱۳۷۸	۱۶۹۱	۱۶۵۵	۲۰۱۲	۱۰۸۷
۲	۷۵	۰	۰	۱۲۹۰	۲۴۶۹	۱۵۵۵	۲۳۶۳	۱۸۱۴	۲۶۶۷	۱۴۰۹
۳	۱۵۰	۰	۰	۱۴۴۱	۱۷۲۷	۲۴۸۲	۲۰۳۱	۲۷۶۸	۱۷۱۰	۳۲۰۵
۴	۰	۷۵	۰	۱۳۶۷	۱۶۵۸	۱۶۳۷	۲۰۸۷	۱۹۸۵	۲۳۸۳	۱۳۱۰
۵	۰	۱۵۰	۰	۱۴۶۹	۱۹۹۱	۱۷۲۱	۱۹۸۲	۲۱۴۸	۲۳۹۹	۱۳۹۸
۶	۷۵	۷۵	۰	۲۷۶۹	۳۳۲۷	۲۵۳۹	۳۱۵۷	۳۱۳۳	۳۹۲۵	۳۱۳۵
۷	۷۵	۱۵۰	۰	۲۴۱۸	۲۶۹۱	۲۰۲۴	۲۷۸۷	۲۵۹۰	۳۳۲۷	۱۹۵۴
۸	۱۵۰	۱۵۰	۰	۲۴۲۸	۲۹۱۳	۲۱۶۸	۲۷۹۰	۲۵۹۶	۳۴۷۸	۲۴۰۰
۹	۱۵۰	۷۵	۰	۴۹۰۰	۳۳۸۰	۴۷۹۹	۳۹۰۹	۴۵۲۰	۴۷۸۱	۴۷۸۱
۱۰	۰	۷۵	۰	۱۰۰۰	۱۹۳۶	۱۶۸۴	۱۸۶۰	۲۱۶۴	۲۲۱۱	۲۲۱۱
۱۱	۷۰	۷۵	۰	۲۴۸۷	۳۳۹۹	۲۵۹۱	۳۳۲۲	۳۱۸۵	۴۰۱۸	۴۰۱۸
۱۲	۱۵۰	۱۵۰	۰	۴۶۹۰	۴۰۵۶	۳۶۱۸	۳۸۸۵	۵۵۷۳	۴۷۶۴	۳۴۷۶

په سلر کې د کلسیم کاربونیټ اندازه:

۳ ۷ ۳ ۱۰ ۱۲ ۱۸

فاسفورس پنتا اکساید په پرتله اقتصادي وه. په زیاتره ځایو کې د پتاشیمي سرو استعمال د غنمو حاصلات زیات کړیدی ځکه په نوموړو ځایو کې په هکتار کې د ۱۵۰ کیلو گرامو هر یوه نایتروجن او فاسفورس پنتا اکساید او ۱۰۰ کیلو گرامو پتاشیم اکساید د غنمو حاصلات په هکتار کې د یوای ۱۵۰ کیلو گرامو هر یوه نایتروجن او فاسفورس پنتا اکساید په پرتله لوړ وه.

شمین او نیلسن (۵) د غنمو په هکله یوه علمي څېړنه په کابل، جلال آباد او بغلان کې پشپړه کړیده چې نتیجې یې په پنځم جدول کې لیدل کېږي.

صورت کې د غنمو حاصلات په هکتار کې د یوای ۷۵ کیلو گرامو فاسفورس پنتا اکساید په پرتله دومره زیات نشول چې دا ددی څرگندوي ده چې د افغانستان زیاتره خاوري د فاسفورس لوړې اندازې ته د نایتروجن په پرتله دومره اړتیا نلري. په زیاتو ځایو کې د غنمو ښه حاصلات هغه وخت په لاس راغلي دي چې په یوه هکتار کې ۱۵۰ کیلو گرامه نایتروجن او ۷۵ کیلو گرامو فاسفورس پنتا اکساید استعمال شوي وه په زیاتره ځایو کې په هکتار کې د ۱۵۰ کیلو گرامه نایتروجن او ۷۵ کیلو گرامه فاسفورس پنتا اکساید په استعمال سره د غنمو حاصلات حتی په هکتار کې د ۱۵۰ کیلو گرامو نایتروجن او ۱۵۰ کیلو گرامو

په ټولو ځایو کې په هکتار کې د ۷۵ کیلو گرامو نایتروجن حاصلات د کنترول په پرتله لوړه خو کله چې په یوه هکتار کې ۱۵۰ کیلو گرامه نایتروجن استعمال شول د غنمو حاصلات په ټولو ځایو کې په هکتار کې د ۷۵ کیلو گرامو نایتروجن په پرتله لاندې ته اړه لري کله چې په یوه هکتار کې یوای ۷۵ کیلو گرامه فاسفورس پنتا اکساید استعمال شول نو په دی صورت کې د غنمو حاصلات په ټولو ځایو کې د کنترول په پرتله زیات شول خو کله چې د فاسفورس اندازه په هکتار کې ۱۵۰ کیلو گرامو ته لوړه شوه نو په دی

پنځم جدول: د غنمو د غايشي کړندو خلاصه (۵)

ځایونه	دسری اندازه په کیلو گرام په یوه هکتار کې			په هکتار کې د غنمو حاصلات		په هکتار کې د غنمو حاصلات		سوجه ګټه		د نبات د غلایي مرادو په یوه کیلو گرام کې د غنمو د حاصلاتو زیاتوالی
	نایتروجن	فاسفورس پنتا اکساید	پتاشیم اکساید	په غیر دسری	استعمال شوی سری	دسری اندازه په کیلو گرام کې	فیصدي	هکتار	په هر افغانی	
د جلال آباد ششم باغ	۲۸	۲۸	۵۶	۲۲۶۲	۲۶۰۵	۳۴۳	۱۵.۲	۱۴۹۸	۳.۷	۱۲.۲
	۲۸	۲۸	۵۶	۲۲۶۲	۲۶۶۸	۴۰۶	۱۷.۹	۱۳۷۲	۲.۳	۷.۲
	۲۸	۲۸	۵۶	۲۲۶۲	۲۸۵۵	۵۹۳	۲۶.۲	۱۴۳۰	۱.۷	۵.۳
د بغلان پوزه ایشان	۲۸	۲۸	۵۶	۲۲۶۲	۲۹۸۰	۷۱۸	۳۱.۷	۱۰۷۸	۱.۳	۴.۲
	۲۸	۲۸	۵۶	۱۶۸۸	۲۳۲۵	۶۳۷	۳۷.۷	۳۲۶۲	۶.۸	۲۲.۷
	۲۸	۲۸	۵۶	۱۶۸۸	۲۱۷۵	۴۸۷	۲۸.۹	۱۸۵۸	۲.۷	۸.۷
د کابل دارالامان	۲۸	۲۸	۵۶	۱۶۸۸	۲۳۱۳	۶۲۵	۳۷.۰	۱۶۲۲	۱.۸	۵.۶
	۲۸	۲۸	۵۶	۱۶۸۸	۲۳۶۳	۶۷۵	۴۰.۰	۸۲۰	۱.۲	۴.۰
	۲۸	۲۸	۵۶	۱۶۸۸	۱۴۱۳	۲۰۰	۱۶.۵	۶۴۰	۲.۱	۷.۱
د کابل پغمان او چهلستون	۲۸	۲۸	۵۶	۱۶۸۸	۱۴۱۳	۲۰۰	۱۶.۵	۶۴۰	۲.۱	۷.۱
	۲۸	۲۸	۵۶	۱۶۸۸	۱۸۷۵	۶۶۲	۳۰.۶	۲۱۳۴	۲.۲	۷.۲
	۲۸	۲۸	۵۶	۱۶۸۸	۲۲۲۵	۱۰۱۲	۸۳.۴	۴۲۳۴	۳.۳	۱۰.۲
د کابل چوک او بگرامی	۲۸	۲۸	۵۶	۱۶۸۸	۲۲۶۳	۱۱۵۰	۹۴.۹	۳۶۵۶	۱.۳	۶.۶
	۲۸	۲۸	۵۶	۱۶۸۸	۲۴۷۵	۱۲۶۲	۱۰۴.۰	۲۹۰۲	۱.۶	۵.۰
	۲۸	۲۸	۵۶	۱۶۸۸	۱۱۶۵	۱۷۲	۱۷.۳	۳۳۲	۶.۷	۴.۹
د هلمند پست او کندهار	۲۸	۲۸	۵۶	۱۶۸۸	۲۴۷۱	۱۴۷۸	۱۴۸.۸	۷۵۳۸	۲.۹	۲۱.۱
	۲۸	۲۸	۵۶	۱۶۸۸	۱۵۱۷	۳۳۴	۲۸.۲	۱۳۰۴	۲.۹	۹.۵
	۲۸	۲۸	۵۶	۱۶۸۸	۱۶۸۸	۵۰۶	۴۲.۸	۷۱۶	۱.۳	۴.۴
اکار-لنجان مراکو-فس مراکو-ترنس	۲۸	۲۸	۵۶	۱۶۸۸	۱۹۲۲	۳۱۶	۱۹.۳	۷۳۶	۱.۶	۵.۳
	۲۸	۲۸	۵۶	۱۶۸۸	۳۱۸۴	۴۱۸	۱۵.۱	۱۳۴۸	۲.۲	۷.۰
	۲۸	۲۸	۵۶	۱۶۸۸	۱۱۶۵	۱۷۲	۱۷.۳	۳۳۲	۶.۷	۴.۹
سوره ترکبه پاکستان	۲۸	۲۸	۵۶	۱۶۸۸	۱۱۶۵	۱۷۲	۱۷.۳	۳۳۲	۶.۷	۴.۹
	۲۸	۲۸	۵۶	۱۶۸۸	۱۱۶۵	۱۷۲	۱۷.۳	۳۳۲	۶.۷	۴.۹
	۲۸	۲۸	۵۶	۱۶۸۸	۱۱۶۵	۱۷۲	۱۷.۳	۳۳۲	۶.۷	۴.۹

تخمیني ټولنیز په افغانیو په یوه کیلو کې: نایتروجن (۲۰)، فاسفورس پنتا اکساید (۱۸)، غنم (۶)، یو امریکایي ډالر (۷۰) افغانی

لاندی نیولی دی. د غنمو د مختلفو ډولونو ځایو کی د، Pak-81 Pir-85، وطنی او اغیزی په شپږم جدول کی لیدل کیږی. د Cartaya غنمو په حاصلاتو کی کوم

شپږم جدول: د غنمو پر حاصلاتو باندی د غنمو د مختلفو ډولونو اغیزی (۶)

د غنمو ډول	د وردگو په تنگی کی د غنمو حاصلات په جریب کی په کابلی من	د غزنی په مقر کی د غنمو حاصلات په جریب کی په کابلی من
اتا یا - ۸۵	۱۵۵- الف	۱۰۸- الف
شاغستی	۹۳- ب	۹۳- ب
پیر تیاک - ۸۵	۴۸- ج	۶۱- ج
پک - ۸۱	۴۲- ج	۶۱- ج
محلې	۴۰- ج	۵۰- ج
کارتایا	۳۶- ج	۵۷- ج

یادونه: په عمودی قطار کی هغه چلندونه چی ورته تورکی نلری دپراېلیتی په سلو کی دپنځو په حساب یو ډبل سره موثق توپیر لری

دشپږم جدول څخه داسی ښکاری چی د داتو څخه لوړ حاصلات په تنگی او مقر کی د Attay85 غنمو په استعمالیدو سره په لاس راغلی دی. همدارنگه Shaghasti په مؤثق توپیر لیدل شوی ندی. پورتنی علمی څېړنه یواز بیا په ورد گو، غزنی او لوگر کی اجرا شوه چی نتیجه یی په اووم جدول کی لیدل کیږی.

اووم جدول: د غنمو پر حاصلاتو (کابلی من په یوه جریب کی) باندی د غنمو د ډولونو اغیزی (۶)

د غنمو ډولونه	مقر	تنگی	پرکی	محمد آغه
اتا یا - ۸۵	24CD	76A	86A	58A
زردانه	31A	53C	84A	53BCD
شاغستی	20DE	64B	74CD	52BCD
محلې	27B	46D	79B	56AB
افغان - ۱۴	20DE	53C	76BC	53BCD
تی - میونت	26BC	56C	76BC	51CD
دارالامان - ۴	24CD	37E	69EF	49DE
پک - ۸۱	22DE	40F	65F	52BCD
پیر - ۸۵	22DE	54C	72E	74E

یادونه: په عمودی قطار کی هغه چلندونه چی ورته تورکی نلری دپراېلیتی په سلو کبلی د پنځو په حساب یو ډبل سره مؤثق توپیر لری.

تنگی او مقر کی په دوهمه درجه د داتو څخه داسی ښکاری چی په داتو څخه لوړ حاصلات تولید کیږی. په دواړو دی کال کی هم دتیر کال په څیر Attay- څخه

دپنځم جدول څخه داسی ښکاری چی د افغانستان په جلال آباد او بغلان کی د غنمو حاصلات پرته د سری څخه په نسبی توگه د زیاتره هیوادو څخه لوړ دی خو غټه خبره داده چی د افغانستان د غنمو حاصلات د کیمیاوی سرو په استعمالیدو سره په زړه پوری نه زیاتېږی ځکه په دی هکله موږ تر اوسه پوری دومره ژوری علمی څېړنی سرته نه دی رسولی چی دهغو په رڼا کی موږ و کولی شو چی د سری مناسبه اندازه وټاکو. هیر دی نه وی چی په سوریه کی پرته د سری څخه د غنمو حاصلات د افغانستان په زیاتره ځایو کی پرته د جلال آباد څخه په نسبی توگه لوړ دی.

په افغانستان کی دهری افغانی په مقابل کی چی په سره باندی مصرف شوی خالصه گټه یی د زیاترو هیوادو پرته د ترکیی او پاکستان څخه لوړه ده. دا ثابتوی چی په سری باندی د مناسبی اندازی پیسو مصرف د گټی څخه خالی نه ده. همدارنگه په بغلان کی د یوه کیلو گرام د سری دعنصر په مقابل کی د لاسته راغلو غنمو اندازی کولی شی چی په ښه توگه د پاکستان او سوری سره رقابت وکړی او نوموړی اندازی د سوری، تونس او حتی لبنان څخه په نسبی توگه لوړی دی. دسرو د اقتصادی ارزبایی په خاطر دا ډول علمی څېړنی باید لاتوری هم زیاتی شی تر څو د افغانستان بزرگران وکولای شی چی سری په اقتصادی توگه استعمال کړی او خپلی پیسی بیځایه په مصرف و نه رسوی.

د افغان علمی څېړنو مرکز (AAEC) هم د غنمو په هکله په وردگو، غزنی، لوگر او پکتیا کی یو شمیر علمی څېړنی تر اجرا

لاس راغلی دی. وطنی او زردانه غنمو په مقرر کی د ټولوڅخه لوړ حاصلات وړ کړیدی. هیر دی نوی چی په مقرر کی د At-Zardana, tay-85 او وطنی غنمو د ټوپیر نه درلود. ددی لپاری د غنمو د مختلفو ډولونو حاصلات لاندو هم یو ډبل سره ارزیابی شی نو ښه په داوی چی نهم جدول په دقت سره وینو.

نهم جدول: په ۱۹۹۱ - ۱۹۹۴ کی د غنمو د حاصلاتو اقتصادي ارزیابی (۶)

درجه	منحني حاصلات	محدآغه		برکی		تنگی			مقر			دغنم ډول
		۱۹۹۴	۱۹۹۳	۱۹۹۴	۱۹۹۳	۱۹۹۴	۱۹۹۳	۱۹۹۲	۱۹۹۴	۱۹۹۳	۱۹۹۲	
۱	۱۱۱	۹۵	۱۱۷	۱۲۹	۱۷۱	۱۲۹	۱۵۲	۱۵۵	۶۴	۴۸	۱۰۸	Attay-85
۲	۹۵	۶۹	۱۰۳	۹۹	۱۴۹	۱۰۶	۱۲۸	۹۳	۴۸	۴۰	۹۳	Shaghasti
۳	۹۲	۸۰	۱۰۷	۸۱	۱۶۸	۸۵	۱۰۶	-	۶۶	۶۲	-	Zardana
۴	۹۱	۷۴	۱۰۲	۹۵	۱۵۱	۸۲	۱۱۲	-	۵۷	۵۱	-	T-Mutant
۵	۸۹	۷۰	۱۱۱	۸۳	۱۵۹	۷۹	۹۳	۴۰	۶۵	۵۴	۹۵	Local Variety
۶	۸۴	۷۰	۱۰۵	۷۷	۱۵۳	۷۶	۱۰۶	-	۴۳	۳۹	-	Afghan-14
۷	۸۳	۷۰	۹۵	۸۷	۱۴۳	۸۹	۱۰۷	۴۸	۴۹	۴۴	۶۱	PS-85
۸	۸۲	۷۰	۹۸	۸۳	۱۳۷	۷۹	۷۴	-	۶۵	۴۸	-	Darulaman-4
۹	۷۸	۶۷	۱۰۵	۷۷	۱۳۱	۸۵	۸۰	۴۲	۵۱	۴۳	۶۱	Pak-81
	۸۹	۷۴	۷۴	۹۰	۱۵۱	۹۰	۱۰۶	۷۶	۵۶	۴۸	۸۴	Average

۸۵ غنمو په ټولو ځایو کی پرته د مقرر څخه لوړ حاصلات ورکړیدی خو په مقرر کی Zardana د ټولو څخه لوړ حاصلات وړ کړیدی. په برکی کی د Attay-85 او Zardana په حاصلاتو کی کوم مؤثقی ټوپیر نه لیدل کیږی. وطنی غنمو په مقرر، برکی او محمد آغه کی په دریمه درجه لوړ حاصلات ورکړیدی. د Shaghasti حاصلات په تنگی او محمد آغه کی په دریمه درجه وه. هیر دی نوی چی په محمد آغه کی د Shaghasti، افغان-۱۴ او وطنی غنمو په حاصلاتو کی کوم مؤثقی ټوپیر ونه لیدل شو. نوموړی علمی څیړنه د دریم کال لپاره په وردگو، لوگر، غزنی او پکتیا کی بیا تکرار شوه چی نتیجه یی په اتم جدول کی لیدل کیږی.

اتم جدول: د غنمو پر حاصلاتو باندی د غنمو د ډولونو اغیزی (۶)

چلندونه	برکی	محمد آغه	مقر	تنگی	گردیز	زرمتم
اتا یا- ۸۵	129A	85A	64A	128A	60B	6B
زردانه	81DE	80B	66A	85BC	70A	7A
شاغستی	99B	69C	48C	106B	57B	5B
محلی	83D	70C	65A	79BC	49C	6B
افغانی- ۱۴	77E	70C	43D	76BC	46C	7A
تی- میوتنت	95B	74C	57B	82BC	70A	7A
دارالامان- ۴	97B	72C	60B	72C	58B	6B
پک- ۸۱	77E	67C	51C	85BC	27E	3B
پیر- ۸۵	87C	69C	47C	89BC	32D	4B

یادونه: د حاصلاتو هغه عمودی قطارونه چی ورته تورکی ونلری د پراپییتی په سلو کبني د پنځو پر اساس یو ډبل څخه ټوپیر لری.

د نهم جدول په اساس د Attay-85 غنمو حاصلات د نورو ټولو ډولونو څخه لوړه وه په داسی حال کی چی Pak-81 د ټولو څخه ټیټ حاصلات تولید کړیدی. Shaghasti په دوهمه درجه، Zardana په دریمه درجه لوړ حاصلات تولید کړیدی. همدارنگه وطنی غنمو د Af- & Pak-81، ghan-14، Pir-85، Darulaman-4 څخه لوړ حاصلات تولید کړیدی. حال دا چی د وطنی غنمو حاصلات په منځنی درجه وه. وطنی غنمو په نسبی توگه ښه حاصلات ورکړیدی. همدا علت دی چی ولی اصلاح شوی غنم نشی کولای چی په زیاتره سیمو کی د وطنی غنمو ځای ونیسی ځکه د داسی ډول اصلاح شویو غنمو پیدا کول چی د افغانستان په گوټ گوټ کی د ډاډ وړ وی د امکان څخه لری دی دا ددی په خاطر چی د افغانستان اقلیمی شرایط د یوه ځای څخه و نسبت بل ځای ته ټوپیر لری. ددی

حاصلاتی تر منع کوم مؤثقی احصایی ټوپیر لیدل شوی ندی. په محمد آغه او تنگی کی د وطنی غنمو حاصلات د T-Mut, Dar-ulaman-4, Pir 85 Pak-81 & Afghan-14 څخه کوم مؤثقی احصایی

د اتم جدول پر اساس د Attay-85 پر ټولو ځایو کی پرته د پکتیا څخه لوړ حاصلات ورکړیدی په داسی حال کی چی په گردیز او زرمتم کی د ټولو څخه لوړ حاصلات د Zardana په استعمال سره په

دغزنی ولایت دمتر په ولسوالۍ کې د غنمو ډولونو او دسرو دمختلفو اندازهو علمی څېړنه

ښه مثال په تودو سیمو لکه خوست، ننگرهار او یا کندهار کې د Pak-81 یا Pir-85 ښه حاصلات او په مقابل کې یې په لوگر، وردگو او غزنی کې د Attay-85 غنمو نسبتاً ښه حاصلات دي.

د افغان د کرنې د علمی څېړنو مرکز د غنمو د علمی څېړنو په ترڅ کې د سری ډولونه او اندازه یې هم څېړلې دي چې نتایج یې په لسم، یوولسم، دولسم او ديارلسم جدول کې لیدل کېږي.

د عیسوی ۱۹۹۱ - ۹۲ کال د غنمو حاصلات په مقر او تنګی کې په لسم جدول کې ښکاري.

د لسم جدول څخه داسې پېښې چې په

لسم جدول: د غنمو پر حاصلاتو باندې د سرو اغېزې (۶)

نایتروجن استعمال د غنمو حاصلات د کنټرول په پرتله زیات نېکل خو په جریب کې د ۱۸ کیلو گرامو نایتروجن اوه کیلوگرامو فاسفورس حاصلات په جریب کې یوازې د ۱۸ کیلو نایتروجن، پنځه او اته کیلوگرامو فاسفورس په پرتله لوړ وه. په مقر کې کله چې د نایتروجن اندازه په جریب کې ۲۴ کیلوگرامو ته لوړه شوه د غنمو په حاصلاتو کې د کنټرول پر پرتله یو واریا کوم مؤثّق توپیر و نه لیدل شو. په مقر کې د فاسفورس د سری عکس العمل د نایتروجن د سری په پرتله ښه وه. په تنګی کې نه د نایتروجنی او نه د فاسفورسې سرو استعمال ښیې نتیجې ورکېږي او دا ښیې چې د تنګی خاوری په کافی اندازه نایتروجن او فاسفورس او د مقر خاوری په کافی اندازه سری یوازې نایتروجن لري. د سری استعمال د دوم کال لپاره په وردگو، غزنی او لوگر کې اجرا شو او نتیجې یې په

د سری اندازه	په تنګی کې د غنمو حاصلات په کابلی من په یوه جریب کې	په مقر کې د غنمو حاصلات په کابلی من په یوه جریب کې
N0P0	85ABC	43F
N0P1	58CD	67E
N0P2	55D	66E
N1P0	92AB	47F
N1P1	57CD	90CD
N1P2	61CD	98BCD
N2P0	98A	46F
N2P1	70BCD	85D
N2P2	61CD	113AB
N3P0	73ABCD	42F
N3P1	61CD	106ABC
N3P2	60CD	116A
N3 Pak	70BCD	105ABC

یادونه: د حاصلاتو هغه عمودی قطارونه چې ورته تورکي وتلري د پراېلېټی په سلو کې د پنځو په حساب یو ډبل څخه موثّق توپیر لري.

مقر کې په جریب کې د ۵ کیلو گرامو فاسفورس حاصلات د کنټرول په پرتله لوړ وه خو په هر جریب کې د ۵ او ۸ کیلوگرامو فاسفورس د استعمال په نتیجه کې د غنمو په حاصلاتو کې کوم مؤثّق توپیر و نه لیدل شو. د مقر په جریب کې د ۱۸ کیلوگرامو

یولسم جدول کی بنکاری.

۲۴ کیلوگرامہ نایتروجن او اتہ کیلوگرامہ

یولسم جدول: د غنمو پر حاصلاتو باندی د سری اغیزی (۶)

درجہ	اوسط	تنگی	مقر	محمد آغہ	برکی	دسری اندازہ
6	36.75	43.5D	16E	35E	53D	N0P0
6	42	48CD	21C	48C	51D	N0P1
5	39.5	48CD	18D	40D	52D	N1P0
8	35	58B	25B	59A	81B	N1P1
3	56.5	63A	26B	54B	83B	N2P1
2	57	51C	27B	60A	90A	N2P2
4	56	57B	27B	59A	89A	N3P2
1	59.5	56B	29A	61A	92A	N3P2K
		424	189	416	591	مجموع

پہ عمودی قطارون کی ہفہ چلندونہ چہ ورتہ تورکی ونہ لری یودہل خنخہ پہ سلو کسی دینچہ پراہلتی پہ حساب ترپیر لری.

پہ جریب کی ۵ کیلو گرامہ فاسفورس P1 =

پہ جریب کی ۸ کیلو گرامہ فاسفورس P2 =

پہ جریب کی ۱۸ کیلو گرامہ نایتروجن N1 =

پہ جریب کی ۲۴ کیلو گرامہ نایتروجن N2 =

پہ جریب کی ۳۰ کیلو گرامہ نایتروجن N3 =

پہ جریب کی ۱۴ کیلو گرامہ پتاشیم K =

د یولسم جدول خنخہ داسی بنکاری چی

پہ محمد آغہ کی بنہ او اقتصادی حاصلات

فاسفورس استعمال شوی وہ. پہ مقر کی بنہ

حاصلات ہفہ وخت پہ لاس راغلی دی چی

دولسم جدول: د غنمو پر حاصلاتو باندی د سری اغیزی (۶)

معاملی	برہ کی	محمد آغہ	مقر	تنگی	گردیز	زرمٹ	اوسط
N0 P0	81D	49E	46C	63E	45C	5.6B	48.26
N0 P1	82D	58D	48C	71D	49C	5.4B	52.23
N1 P0	89C	61D	50C	79C	44C	4.9B	59.65
N1 P1	90C	80BC	60B	100AB	54C	5.9B	64.98
N2 P1	97B	76C	59B	105A	55AB	5.4B	66.2
N2 P2	94BC	88A	61AB	97A	60A	5.5B	67.58
N3 P2	104A	84AB	65A	103A	45C	7.1A	66.02
N3 P2K	97B	87A	62AB	95B	45C	7.3A	65.55
مجموعہ	734	583	451	731	397	47.1	

ہفہ وخت پہ لاس راغلی دی چی پہ یوہ جریب کی ۱۸ کیلو گرامہ نایتروجن او پنخہ کیلو گرامہ فاسفورس استعمال شوی وہ. پہ برکی کی بنہ او اقتصادی حاصلات ہفہ وخت پہ لاس راغلل چی پہ یوہ جریب کی

پہ جریب کی ۳۰ کیلو گرامہ نایتروجن، ۸ کیلوگرامہ فاسفورس او ۱۴ کیلوگرامہ پتاشیم استعمال شوی وہ. پتاشیمی سرود غنمو حاصلات یوازی پہ مقر کی زیات کپیدی.

د دولسم جدول خنخہ داسی بنکاری چی پہ عمومی توگہ د تہلو خنخہ تہیت حاصلات ہفہ وخت پہ لاس راغلی چی سرہ ہیخ نہ وہ استعمال شوی، مگر پہ محمد آغہ، تنگی، او گردیز کی د تہلو خنخہ لوہ

حاصلات هغه وخت په لاس راغلی دی چی په یوه جریب کی ۲۴ کیلوگرامه نایتروجن او اته کیلوگرامه فاسفورس استعمال شوی وه. فاسفورس استعمال د غنمو حاصلات د ۱۸ کیلوگرامو نایتروجن په پرتله په محمد آغی، مقر او تنگی کی زیات کېدی. د کیمایوی سرو د اقتصادی ارزښت نتیجی په دیارلسم جدول کی لیدل کېزی. د دیارلسم جدول څخه داسی ښکاری

دیارلسم جدول: د غنمو حاصلاتو اقتصادی ارزایی (۶)

نمونه	کال	معاملی	حاصلات په کیلو گرام په یوه جریب		په افغانیو باندی دسری بیه	د حاصلاتو زیاتوالی			سوچه گټه	
			سری	حاصلات		اندازه په کیلو گرام	فیصدی %	په یوه جریب کی افغانی	افغانی په یوه جریب کی	افغانی په یوه افغانی کی
مقر غزنی	1991-92	N2P2	788.2	300.5	66000	488	162	488000	422000	6.4
تنگی رودگ	1991-92	N2P0	688.5	593.7	48000	95	16	95000	47000	1.0
مقر غزنی	1992-93	N2P2	406.0	230.5	66000	176	76	176000	11000	5.9
تنگی رودگ	1992-93	N2P1	879.4	525	57000	354	67	354000	297000	5.2
بره کی لوگر	1992-93	N2P2	1263.5	738.2	66000	525	71	525000	459000	7.0
محمد آغه لوگر	1992-93	N2P2	1193.5	837.9	66000	356	42	356000	290000	4.4
مقر غزنی	1993-94	N2P2	451.6	318.6	66000	133	42	133000	670000	1.0
تنگی رودگ	1993-94	N2P1	734.2	441.9	57000	297	66	292000	235000	4.1
بره کی لوگر	1993-94	N3P2	724.4	563.4	78000	161	29	161000	830000	1.1
محمد آغه لوگر	1993-94	N2P2	613.7	345.7	66000	268	78	268000	202000	3.1
گره یز پکتیا	1993-94	N2P2	417.6	315.1	66000	103	33	103000	64000	1.0

تخمینی بی په افغانیو په یوه کیلو گرام کی: نایتروجن (۲۰۰۰)، فاسفورس (۳۰۰۰)، غنم (۱۰۰۰)، یو امریکائی ډالر (۶۰۰۰) افغانی

چی اقتصادی حاصلات په عیسوی ۱۹۹۲ - ۹۳ کال کی د لوگر په برکی کی چیرته چی په یوه جریب کی ۲۴ کیلوگرامه نایتروجن او ۸ کیلوگرامه فاسفورس استعمال شوی وه په لاس راغلی دی او د هری افغانی په بدل کی چی په سری مصرف شوی وه ۷.۰ افغانی سوچه گټه لاس ته راغلی ده. په عیسوی ۱۹۹۱ - ۹۲ کال کی د سری دوهمه اقتصادی اندازه د غزنی په مقر کی وه چیرته چی په یوه جریب ۸ کیلو کی ۲۴ کیلوگرامه نایتروجن او ۸ کیلو گرامه فاسفورس استعمال شوی وه او دهری افغانی په بدل کی چی په سره مصرف شوی وه ۶.۴ افغانی سوچه گټه په لاس راغلی

په محمد آغی، مقر او گردیز کی په نسبی توگه ښه حاصلات په جریب کی د ۲۴ کیلوگرامو نایتروجن او ۸ کیلوگرامو فاسفورس د استعمال په نتیجه کی په لاس راغلی دی. هیر دی نه وی چی په تنگی کی په جریب کی د ۲۴ کیلوگرامو نایتروجن او ۸ کیلوگرامو فاسفورس او په جریب کی د ۱۸ کیلوگرامو نایتروجن او ۵ کیلوگرامو فاسفورس تر منځ کوم مؤثق توپیر لیدل شوی ندی. په دی علمی څیړنه کی د ټولو څخه لوړ حاصلات د لوگر په برکی او دوهمه درجه حاصلات د وردگو په تنگی کی او د ټولو څخه ټیټ حاصلات د پکتیا د ولایت په زرمتم کی په لاس راغلی دی.

په یوه جریب کی د ۵ کیلوگرامو فاسفورس استعمال د غنمو حاصلات د کنترول په پرتله په محمد آغه او تنگی کی زیات کې دی.

په یوه جریب کی د ۱۸ کیلوگرامو نایتروجن استعمال د کنترول په پرتله د غنمو حاصلات په برکی، محمد آغی او تنگی کی زیات کېدی. په یوه جریب کی د ۱۸ کیلوگرامو نایتروجن او ۵ کیلو گرامو فاسفورس استعمال د غنمو حاصلات په جریب کی د پنځو کیلوگرامو فاسفورس په پرتله په برکی، محمد آغی، مقر او تنگی کی زیات کېدی. همدارنگه په جریب کی د ۱۸ کیلوگرامه نایتروجن او ۵ کیلوگرامو

لپاره یو فعال لپراوتار په گرد هیواد کی هم نه لیدل کیږی.

دا چی ځینی خلک وایی چی د یوه جریب غنمو لپاره یوه پوری سپینه او نیمه پوری توره سره د سری ښه اندازه ده، یوه هوايي خبره ده او داخواری پوهان داسی نظریات نمی تأیید کولای او نه د تأیید وې دی ځکه پورتنی نظر ښایی په ډیرو کمو خاورو یا په یوه کلی کی صدق وکړی نه د ولسوالی او نه د ولایت او یا د هیواد په سطح د

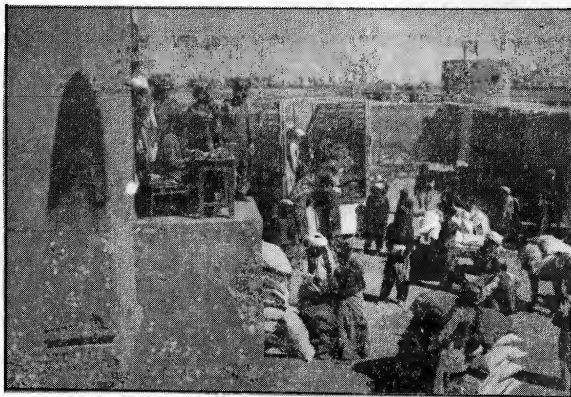
مثال په ډول د افغان د کرنی د علمی څښتنو مرکز (AAEC) یو زیات شمیر فایضی علمی څښتنی کړیدی چی نتیجی یی حتی په یوه کوچنی برخه کی هم یوه د بل سره ورته نه دی. دنوموړو علمی څښتنو څخه داسی ښکاری چی د وردگرد سیدآباد، د غزنی د مقر، او د لوگر د برکی په سیمو کی چی خاوری یی عمدتاً لوم (Loam) دی د کافی اوبو په شته والی کی ښایی د ۸ څخه تر ۱۲ کیلوگرامه فاسفورس (۴۰-۶۰ کیلوگرامه اومینم دای فاسفیت) او د ۱۴ څخه تر ۱۹ کیلوگرامه نایترجن (۱۵-۴۲ کیلوگرامه پوریا) او د ۸ څخه تر ۱۲ کیلوگرامه فاسفورس (۴۰-۶۰ کیلوگرامه اومینم دای فاسفیت) اصلاح شویو غنمو لپاره د سری مناسبه اندازه وی د سری پورتنی اندازه که چیری د پوریا او تر پیل سویر فاسفیت په شکل باندی ونیسو نو هغه به د ۴۴ څخه تر ۶۷ کیلوگرامه پوریا او د ۴۰ څخه ۶۰ کیلوگرامو ترپیل سویر فاسفیت وی.

ص ۳۵

ضروری بریښی. ځکه د یوه او یا دو کلو علمی څښتنو څخه چی د هغو شمیر هم کافی نه وی هیڅ کله نشو کولای چی سمی سپارښتنی وکړو.

سپارښتنی:

ددی مضمون د علمی څښتنو څخه داسی ښکاری چی تر اوسه پوری لا دومره علمی څښتنی نه دی تر سره شوی چی د هغو

کیمیاوی سری او اصلاح شی غنم دویش په حال کی لیدل کیږی

په رنا کی موږ وکولای شو چی د سری یوه مناسبه اندازه د یوی سیمی لپاره وټاکو. د سرو سپارښتنی پرته د خاوری او نبات د تجزیی څخه امکان نلری. ددی لپاره چی موږ د افغانستان د خاورو په هکله لږ څه پوهیږو نو د افغانستان د خاوری سری ډیره ضروری بریښی. هیر دی نوی چی په اوسنیو شرایطو کی د خاورو او اوبو تجزیی

استعمال شوی وه او د هری افغانی په مقابل کی چی په سری باندی مصرف شوی ۵۰۰ افغانی سوچه گڼه لاس ته راغلی ده. د نوموړی جدول څخه داسی ښکاری چی د دی دری کلونو په موده کی د سری ډیره ښه اندازه په جریب کی ۲۴ کیلوگرامه نایترجن او ۵-۸ کیلوگرامه فاسفورس وی. د پورتنی ادعا د ثبوت په خاطر داسی نوری علمی څښتنی د هیواد په گوټ گوټ کی

آشنایی با کتابخانه پنجاه بستر برکی

نویسنده: انجنیر حمیدالله یاسین نظام

با تیم انجنیران مؤسسه (CoAR) به ساحه ارسال گردید.

کار تهداب کنی در ماه اسد سال ۱۳۶۹ هـ ش شروع و بلاخره بتاریخ اول سنبله سال ۱۳۶۹ مطابق ۲۳ اگست ۱۹۹۰ عیسوی سنگ تهداب تعمیر اصلی پروژه شفاخانه پنجاه بستر برکی با تلاوت آیات مبارک قرآن عظیم الشان گذاشته شده و کار ساختمانی در پروژه به شدت جریان یافت.

همزمان با کاریکه در ساحه جریان داشت دیزاین پروژه چون از اول با طرح خشت خام و چوب پوش در همچو پروژه بزرگ موافق نبود همواره مؤسسه فرمایش دهنده را با دلایل معقول تشویق به تجدید نظر در مواد ساختمانی پروژه میکرد ولی اکثرأ جواب محدودیت های مالی میبود. با وجود اینکه جهت انتقال مواد ساختمانی از پاکستان به ساحه کار يك مقدار پول هنگفت در بودیجه منظور شده بود ولی مؤسسه CoAR تصمیم گرفت تا همه مواد ساختمانی را از داخل افغانستان تهیه نموده و تفاوت پول ترانسپورت مواد را جهت بهتر شدن کیفیت کار در پروژه به مصرف برساند. بدین منظور دفتر انجنیری مؤسسه CoAR دو باب داش خشت پزی را در همجواری پروژه ترمیم و تعمیر نموده تا بدین وسیله خشت پخته، گچ، کلوخه مرمر و چونه مورد ضرورت پروژه را که از مواد پر مصرف و قیمتی در کار ساختمان

خود را جهت سروی مقدماتی از جمله تعیین موقعیت، ارزیابی امکان کار، پیدایش مواد ساختمانی و کسبه کار فنی به ساحه اعزام نمود.

يك تن از اهالی با دیانت و وطن دوست در محله بنام قلعه ملك به مساحت ۳,۶۰۰ متر مربع زمین را بطور اعانه جهت اعمار شفاخانه بدسترس مؤسسات AMI-A و CoAR قرار داده که بعد از تکمیل اسناد کار سروی نیز آغاز گردید. زمین مذکور به شکل مستطیل نا منظم و باریک در حالیکه طول ضلع سمت شمال آن صرفأ ۳۳ متر بوده که جهت طرح دیزاین همچو پروژه بزرگ، کوچک و نا مناسب ارزیابی گردید. اما از آنجائیکه در زمین متذکره قبلاً نیز يك کلینک دولتی وجود داشت، شورا محلی تصمیم گرفت تا شفاخانه در همان محل اعمار گردد. به منظور حفظ بیشتر ساحه آزاد تعمیر شفاخانه برای بار اول به شکل دو منزله طرح گردیده ولی از طرف مؤسسه فرمایش دهنده نظر به دلایل نظامی مورد تأیید قرار نگرفت و پافشاری به طرح يك منزله صورت گرفت.

دیزاین و طرح پروژه مذکور را به تقاضأ مؤسسه (AMI-A) در يك منزل و به صورت خامه و چوب پوش روی کار گرفت که بعد از مدت کوتاهی نقشه های اساسی پروژه تکمیل و بعد از موافقه مؤسسه (AMI) و (WHO) جهت تطبیق همراه

شفاخانه برکی برك ولایت لوگر که در زمین به مساحت ۴,۴۹۰ متر مربع در دویخش تعمیر اصلی و تعمیر فرعی اعمار گردیده، نتیجه تلاش های مجدانه مؤسسه بین المللی امداد طبی برای افغانستان (AMI-A) و مؤسسه هماهنگی کمکها برای افغانها (CoAR) به کمک مالی سازمان صحتی جهان (WHO) میباشد. مؤسسه بین المللی امداد طبی برای افغانستان (AMI-A) يك مؤسسه فرانسوی بوده که از سالهای متمادی در پشاور در خدمت مهاجرین افغانستان بوده است. مؤسسه AMI-A بودیجه مورد ضرورت تعمیر شفاخانه را از سازمان صحتی جهان WHO بدست آورده و در اوائل سال ۱۹۹۰ عیسوی با مؤسسه هماهنگی کمکها برای افغانها در تماس شد تا خدمات انجنیری و پروژه سازی این پروژه بزرگ و مهم را فراهم آورد.

مؤسسه CoAR از آنجائیکه خدمت به وطن را شعار خود میداند با وجود مشکلات فوق العاده در آنزمان مسؤولیت طرح، دیزاین و ساختمان این پروژه عام المنفعه را بدوش گرفته و به شعبه خدمات انجنیری خود وظیفه داد تا کارهای مقدماتی خود را آغاز کند.

بخش انجنیری مؤسسه که از انجنیران با تجربه، مؤفق و متعهد به وطن تشکیل گردیده بلا وقفه يك تن از انجنیران مجرب

به اکسری دارند بدون خارج شدن از دهلیز رفع مشکل نماید.

بخش تسانی و ولادی:

بر علاوه داشتن يك معاینه خانه جداگانه در بخش کلینک، يك اتاق جهت وضع حمل مادران امیدوار و يك اتاق بمنظور نگهداری نوزادگان نیز مد نظر گرفته است. کلینک تسانی و ولادی در بخش کلینک

دارد. و جهت سهولت مریشان و مریشاناران محترم در هر دو بخش خانها و آقاییون تشنایهای عصری موقعیت دارد.

بخش سرویس عاجل:

این بخش جهت سهولت و حمل نقل مریشان توسط امبولانس مستقیماً در مقابل ادخال عمومی شفاخانه موقعیت داده شده که شامل يك اتاق بزرگ جهت معاینه

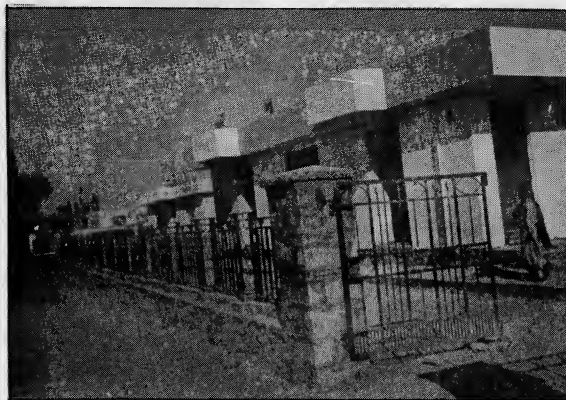
بشمار میروود خود مؤسسه تولید نموده و همچنان چوب و سمنت مورد ضرورت خود را از منابع افغانستان تهیه نموده و در کار پروژه بمصرف برساند.

مؤسسه WHO و AMI-A این ستراتیژی مؤسسه CoAR را تحسین نمودند، به این طریق تفاوت فاحش در بودیچه ترانسپورت ایجاد گردید که با استفاده از پول مذکور از یکطرف جلب کمکهای بیشتر توسط AMI-A و از سوی دیگر مؤسسه CoAR قادر گردید تا پروژه مذکور را از خامه کاری بشکل اساسی و کانکریتی تعدیل و تطبیق نماید. پروژه مذکور که در زمین به مساحت ۴،۶۹۰ متر مربع اعمار گردیده دارای بخشهای جداگانه، ذیل میباشد.

تعمیر اصلی: تعمیر اصلی شفاخانه مشتمل به ۵۳ اتاق در بخشهای مختلف ذیل میباشد:

بخش کلینک، مراجعین روزمره:

در بخش شفاخانه پنجاه بستر برکی، کلینک های مختلف وجود دارد که مریشان در بخشهای دندان، داخله و اطفال، جراحی عمومی، تسانی و ولادی تحت تدای قرار گرفته میتوانند. جهت سهولت مراجعین، اتاقهای انتظار برای ذکور و اناث بصورت جداگانه طوری موقعیت داده شده که کلینک های دندان، داخله، اطفال و جراحی عمومی هر کدام دارای دو دروازه ادخال بوده که به اتاقهای انتظار ذکور و اناث بصورت جداگانه راه را باز کرده تا مریشان اناث بدون تکلیف جهت تدای به دوکتوران مربوط مراجعه نمایند. مزید به اینها در بخش کلینک يك دواخانه و يك لابراتوار مجهز نیز مد نظر گرفته شده که سهولت مراجعین جداگانه ذکور و اناث نیز وجود

تعمیر پنجاه بستر شفاخانه برکی ولایت لوگر

طوری موقعیت داده شده که بدون ضیاع وقت مادر امیدوار را جهت وضع حمل به اتاق مخصوص وضع حمل انتقال داده شده بتوانند. در حالیکه اتاق وضع حمل در صورتی قرار داده شده تا در صورت ضرورت مریشان به سرعت به عملیات خانه عمومی انتقال داده شده بتوانند.

بخش عملیات خانه:

این بخش شامل دو سالون بزرگ عملیات بوده طوری که يك سالون جهت عملیات های عمده مد نظر گرفته شده و

مریشان و اتاق عاجل، اتاق اکسری موقعیت داده شده تا در صورت ضرورت بدون ضیاع وقت خدمات اکسری نیز صورت گیرد. بخش اکسری مشتمل به يك اتاق جهت عکس برداری، يك اتاق جهت شستشوی فلم و ذخیره نمودن فلم و يك اتاق توزیع میباشد. در حالیکه اتاق توزیع مسؤل بخش اکسری را در موقعیت قرار میدهد که هم به اتاق عاجل ارتباط داشته باشد و هم به دهلیز عمومی تا برای مریشانیکه از کلینک ها و یا بسترهای شفاخانه ضرورت

سالون دوم برای عملیات های منتن اختصاص داده شده است در این دو بخش اتاقهای شستشو و تخلیه، اتاق تعقیم کاری (Sterilization)، اتاق تبدیل لباس دوکتوران، اتاق نگهداری سامان تعقیم جراحی (Supply Room)، و يك تشناب نیز مد نظر گرفته شده است.

متأسفانه چون امکان سیستم مرکز گرمی موجود نیست در بخش عملیات خانه و مخصوصاً در خود اتاقها عملیات جهت پاك نگهداشتن فضا از ميكروب و كشافات، نصب بخاری محروقاتی مجاز نبوده ولی در مواقع عملیات، گرم بودن هوائی اتاق ضروریست. بناً جهت رفع این مشکل برای تسخین این بخش سیستم تابه خانه طرح گردیده که نهایت مؤثر و کارگر واقع شد. این بخش کاملاً در قسمت وسط تعمیر موقعیت داده شده تا مریضان در موقع ضرورت از هر دو سمت اتاق های بستر و کلینك فاصله کوتاه به عملیات خانه منتقل گردید.

بخش بسترها :

شفاخانه جمعاً گنجایش (۵۰) بستر را دارا میباشد طوریکه بصورت آزاد و بدون تکلیف در هر اتاق بستر سه مریض تحت تدای قرار گرفته میتواند که در چهار بخش بستر زنانه، بستر مریضان داخله (مردانه) و بستر مریضان جراحی (مردانه) و نگهداری نوزاد تقسیم گردیده است.

بخش بستر های زنانه طوری در جوار کلینك موقعیت داده شده که تمام خدمات کلینکی، بستر ها، عملیات خانه، لابراتوار، دواخانه، اکسری و اتاق وضع حمل پهلوی هم قرار داشته و مریضان محترم طبقه اناث بدون تکلیف و مواجه شدن با ازدحام مراجعین تحت تدای و

معالجه قرار گیرند.

همچنان جهت سهولت مریضان و مریضداران محترم اناث، از ادخال به این بخش جداگانه بوده و ساحه سبز جداگانه در اختیار دارند. این بخش جمعاً ظرفیت پانزده بستر را بصورت راحت دارا میباشد. بخش بستر های داخله (مردانه) شامل هفت اتاق بستر، نرس ستیشن و تشنابها بوده که جمعاً ظرفیت ۲۱ بستر را دارا میباشد.

بخش بستر های جراحی (مردانه) شامل پنج اتاق بستر، نرس ستیشن و تشنابها بوده که جمعاً ظرفیت پانزده بستر را دارد. بر علاوه آنچه گفته آمدیم در تعمیر اصلی اتاق داکتر نوکریوال، اتاق طعام و دفاتر اداری نیز وجود دارد.

از نقطه نظر ساختمانی تمام بخش های اصلی ۳,۶۵۰ متر مکعب حجم داشته که ساحه تحت پوشش آن ۱,۴۴۴ متر مربع را احتوا میکند که تماماً از خشت پخته همرا با مصالحه سمنت، ریگ و چونه کار گرفته شده در حالیکه از هر دو طرف داخل و خارج پلستر کاری درجه اول با مثاله سمنت، ریگ و چونه صورت گرفته است. سقف تمام این بخش از چوب پوش به کانکریت سفیدار تبدیل و تطبیق گردیده، فرش اتاقها و دهلیز ها بصورت عموم کانکریت و بعداً با استفاده از سنگ تراسو تذهین گردیده است.

ستراتیژی خوب ساختمانی مؤسسه CoAR و تهیه بیشتر از ۹۸٪ مواد ساختمانی از داخل افغانستان و تلاشهای مؤسسه AMI مشر این ثمر گردید تا تعمیر خامه بشکل کاملاً اساسی، پخته، کانکریتی با تشنابهای عصری و بالاخره آهنبوش دریاید.

بخش تعمیر های کمکی (فرعی) :

همچنانیکه اشاره گردید که ساحه زمین پروژه بسیار باریک و خورد بوده، نظر به پیشنهاد دفتر انجینیری مؤسسه CoAR مبنی به خریداری زمین اضافی و امکانات ساحوی مؤسسه AMI به عرض ۹ متر که ساحه مجموعی ۸۹۰ متر مربع میباشد متصل به زمین شفاخانه خریداری نموده که این بخشها فرعی بالای آن اعمار گردیده و رویاروی شدن تعمیر اصلی و فرعی جلوگیری بعمل آمد. این بخش شامل ۱۷ اتاق در بخشهای مختلفه مانند اتاقهای جنراتور، تحویلخانه ها، آشپز خانه، بخش شستشوی لباس، محل اتوکاری، محل نگهداری لباس پاك، اتاق نگهداری لباس ناپاك، اتاق واتر پمپ، مسجد شریف، اتاق مولوی، محل وضو، گراجها و اتاق چوکیدار بوده که جمعاً ساحه پوشش این بخشها ۳۴۰ متر مربع میباشد.

فرش تمام اتاقها درین بخش صرفاً کانکریت گردیده و بصورت عموم چوب پوش میباشد. سقف اتاقها در این بخش از طرف داخل در بعضی جاها مسطح چوب و در بعضی آنها مسطح تات گردیده است. بر علاوه در پروژه شفاخانه برکی به تعداد سه حلقه چاه بدرفت به ظرفیت مجموعی چهل هزار لیتر (۴۰,۰۰۰) و يك حلقه چاه نیمه عمیق آب آشامیدنی نیز موجود میباشد که جهت ذخیره نمودن آب آشامیدنی و رسانیدن آب در تمام تشنابها، لابراتوار، عملیات خانه و دیگر جاهای مورد ضرورت يك ذخیره کانکریتی به ارتفاع ۸ متر به ظرفیت ۱۱,۵۰۰ لیتر دیزاین و اعمار گردیده که تمام مصارف شفاخانه و ملحقات آنرا بصورت کامل اکتفاً نمی کند.

ناگفته نباید گذاشت که تمام تشناب های

توليدات

كچالو

و

زرع آن

در

افغانستان

نویسنده: محمد اکبر بابری

نظر به ازدیاد نفوس در کره زمین امکان دارد در سه دهه آینده تقاضای بشر در ممالك افریقای و مصرف روزانه مردم به مواد غذایی در ممالك جهان سوم رویه افزایش باشد که متخصصین و دست اندر کاران رشته های مختلف در صدد و جستجوی حل این معضله بوده و کوشش مینمایند راه های اساسی را برای بلند بردن حاصل در فی واحد زمین که با استفاده از کود کیمیاوی، تخم اصلاح شده و غیره امکان پذیر باشد دریافت نمایند. همچنان با زرع و اصلاح کچالو از لحاظ کمیت و کیفیت میتوان توليدات مواد غذایی و عاید دهقان کچالو کار را خصوصاً در ممالك رویه انکشاف افزایش داد. کچالو نه تنها يك سبزی عمده بلکه از جمله مواد غذایی با ارزش نیز به حساب میرود که در توليدات فی واحد زمین نظر به مقایسه دیگر نباتات میتوان تزئید قابل ملاحظه به بار آورد که این امر مستلزم پروسه تحقیقات علمی و عملی را در ساحات زراعتی ایجاب مینماید.

کچالو نه تنها يك سبزی عمده بلکه در ردیف مواد غذایی با اهمیت در ممالك انکشاف یافته و رویه انکشاف محسوب میگردد. در ممالك پیشرفته و اروپایی به مقاصد مختلف یعنی غذا، تولید نشایسته، غذای حیوانات و هم برای استحصال الکول در فابریکات استفاده میگردد. ممالك رویه انکشاف تقریباً ۳۰ فیصد توليدات کچالو دنیا را تهیه و تولید آن به مقایسه دیگر مواد غذایی رویه افزایش میباشد. گرچه کچالو از جمله نباتات منطقه معتدله بوده لکن نظر به اهمیت غذایی آن در مناطق حاره و نیمه حاره توسعه یافته است و از لحاظ مواد غذایی در ممالك رویه انکشاف

حایز مقام چهارم را نموده است. از سال ۱۹۵۰ به این طرف حاصلات کچالو در ممالك رویه انکشاف دو چند و حتی سه چند گردیده که توليدات کچالو به مقایسه دیگر نباتات سریع بوده خصوصاً در ممالك افریقا، آسیا و امریکای جنوبی که با وجود آن هم توليدات کچالو در ممالك متذکره کمتر از ۳۰ کیلو گرام فی نفر بوده که ۲/۳ حصه توليدات کچالو به مصرف غذایی مردم، ۱۵٪ به منظور تغذیه حیوانات، استعمال مواد خام در فابریکات و متباقی به منظور تخم پذیری و ضایعات کچالو میباشد و در ممالك رویه انکشاف مصرف سالانه يك نفر کمتر از ۲۰ کیلو گرام چنانچه در اروپا مصرف سالانه يك نفر ۸۰ کیلو گرام میباشد. ناگفته نماند در ممالك صنعتی و انکشاف یافته از سال ۱۹۵۰ به این طرف در توليدات کچالو تزئید قابل ملاحظه به عمل آمده و خصوصاً در استرالیا و نیوزیلاند تقریباً ۸۰٪ در امریکای شمالی و کانادا ۴۰٪ و در اروپای شرقی و شوروی سابق به حالت ثابت باقی مانده در حالیکه در اروپای شمالی تقریباً در ۵۰ سال اخیر تولید و مصرف کچالو پایین است که مربوط به بلند بودن سطح عاید، بلند بودن قیمت کچالو در مارکیت و غیره عواملیکه در سیستم فارمها به وجود آمده است میباشد.

کچالو در افغانستان از جمله سبزیجات است که از سالهای متعددی به اینطرف غذا روزمره يك تعداد زیاد مردم ما را تشکیل میدهد. نظر به ارزش غذایی و مصرف زیاد آن نه تنها يك سبزی است بلکه در جمله نباتات عمده غذایی در مملکت به شمار میرود. کچالو به شرایط مختلف آب و هوا، ارتفاعات توافق دارد که در افغانستان از

ارتفاع (۳۰۰-۳۰۰۰) متر از سطح بحر نمو میکند. اگر چه کچالو در اکثر از ولایات افغانستان کشت شده اما حاصلات بیشتر از مناطق مرتفع بدست می آید و اکثر از دهاقین مناطق مذکور کم زمین بوده که از دو الی سه جریب و حتی بعضی از آنها کمتر از یک جریب زمین دارند. این سبزی از جمله نباتات عمده به شمار رفته چنانچه در وقت جنگ و قلت مواد غذائی مردم زیادتر از کچالو به حیث غذا استفاده میکنند.

در شرایط موجوده جای که کچالو کشت شده میتواند بالخصوص در مناطق که به مواد غذائی ضرورت شدید محسوس است باید دهاقین تشویق شوند تا برای ضرورت مردم یک قسمت از زمین خود را کچالو کشت کنند.

بذر کچالو در افغانستان از نگاه آب و هوا، خاک و ارتفاع از سطح بحر به دو منطقه، مناطق بلند ارتفاع بالاتر از ۱۸۰۰ متر و مناطق کم ارتفاع پایینتر از یک هزار متر کچالو رویانیده میشود. مناطقی که ارتفاع آن از سطح بحر بین ۱۸۰۰-۲۶۰۰ متر میباشد مثلاً بامیان، لوگر، میدان، غزنی و کابل برای زرع کچالو مساعد بوده و اکثریت دهاقین برای بذر کچالو مبادرت دارند. فصل نمو کچالو در مناطق مذکور (۱۵۰ - ۱۸۰) روز بوده و حاصلات آن نسبت به ولایات دیگر اضافه تر است که بر علاوه اینکه برای مصارف خود به مصرف میرسانند یک مقدار دیگر آن به مناطق دیگر افغانستان نیز به مصرف رسیده و (۸۰) فیصد حاصلات از ولایات فوق الذکر بدست می آید. در اوایل دهه ۱۳۵۰ بامیان از مهم ترین ولایات از نگاه تولید کچالو بود که ۵۰ فیصد کچالوی افغانستان از آنجا بدست میامد. و هم چنان ولایات دیگر

افغانستان که دارای ارتفاع زیاد است یک مقدار کچالو را تولید میکنند که در حاصلات عمومی تاثیر اساسی دارد. در مناطق کم ارتفاع مانند لغمان، ننگرهار و کتر فصل نمو کچالو (۱۱۰ - ۱۳۰) روز بوده حاصلات کچالو در مناطق کم ارتفاع نظر به مناطق بلند ارتفاع کم بوده چون از یک طرف فصل نمو کچالو در مناطق پائین ارتفاع کم است. و از جانب دیگر مقدار بارندگی هم در فصل نموی کچالو کم میباشد.

کچالو از سالیان متمادی به اینطرف در افغانستان بذر و تقریباً در اکثر نقاط افغانستان از نگاه آب و هوا و شرایط محیطی توافق نموده است. نزد دهقانان ما عقیده ای موجود است که کچالو دو نوع است یکی گرمه و دیگر آن سرده اما این موضوع حقیقت نداشته، کچالو های را که سرده می نامند در حقیقت همان نوع گرمه بوده ولی مصاب به مرض است. کچالو سرده به گفته خود دهاقین به امراض ویروسی مصاب گردیده، خصوصیات مرض این است که برگ آن چمלק، ساقه آن لچ تقریباً بدون برگ و کچالوی آن در وقت رفع حاصل دیده شود خورد مانده که در این صورت آنرا سرده مینامند. چون خصوصیات پرازنده دیگر از لحاظ مارفولوژی در مزرعه نشان نمی دهد که دو نوع از همدیگر تفکیک گردد صرف علایم مرض ویروسی و یا بعضی امراض دیگر، که این مثله باعث تفکیک دو نوع بنام گرمه و سرده شده نمی تواند. برای جلوگیری از مرض مذکور اولاً باید کچالو های مصاب شده را برای تخم بیزی مورد استفاده قرار نداد، ثانیاً اگر در مزارع خود پته کچالو را به این صفت می بینند آنرا از مزرعه کنده و دور سازند.

کچالو ذریعه مکروب های مختلف مصاب میگردد شدت و خسارات آن نظر به مساعدت شرایط نشو نمومکروب ها و مقاومت خود نبات در برابر امراض فرق میکند امراض که کچالو را متضرر میسازد عبارت اند از لیت بلایت، رنک رات، فیزوریم و یلت، میلد موزایک، ارلی بلایت و لیف بلایج است. مددش ترین امراض کچالو لیت بلایت و فیزوریم و یلت بوده که با مساعدت شرایط نمویی، رطوبت و حرارت در هر مرحله فصل نمو میتواند کچالو را مصاب و حاصلات کچالو را ۴۰ - ۶۰ فیصد خساره مند سازد، خوشبختانه تا حال در افغانستان امراض مذکور به مشاهده نرسیده است.

اشکارچاویدان

- * کسی که به خوردان ما شفقت و به بزرگان ما احترام نداشته باشد از ما (امت من) نیست. حضرت محمد (ص)
- * ماهیان زنده آنها میباشد که خلاف مسیر آب حرکت کنند. (نیچه)
- * خوشبختی دیگران مایه تسلی کسانست که خود نمیتوانند خوشبخت گردند. (رسو)
- * مؤفقیت و پیروزی در مبارزه و جنگ از آن کسبست که به مرگ راضی گردد. (ناپلیون)
- * اعتماد خود را شامل مردمان متفاوت کردن در حقیقت خیانت در حق دوستان واقعی میباشد. (بالزاک)
- * زیبایی که با فضیلت همراه نباشد مانند گلی است که رنگ و بویی ندارد. (ویکتور هوگو)
- * اصیل بودن سعادتمندی است، ولی بهتر آنست که رفتار ما طوری باشد که احتیاج به پرسش از اصل ما نباشد. (اِبروری)

هدف اساسی ابلاغ تعلیم و تربیه

نویسنده: عبدالاحد «آموزگار»

افغانستان بحث يك هموطن مسلمان، با احساس، آراسته با روحیه برادری، هویت افغانی، ارزشهای اسلامی، موارث فرهنگی، حساس بمقابل حقوق خود و ضرورت ها حفظ حس مسؤولیت در جهت توزین حقوق وضرورتها در عرصه فامیلی،

مبنای آن نتایج آموزشی در جهت بلند بردن سطح معلومات علمی و مسلکی معلمان، سرمعلمان، نظارتیان، اعضای اداری و مربیانیکه حیثیت کلیدی را دارند، از طریق تعلیمات داخل و خارج خدمت رهنمائی های سودمندی بشماید.

این يك امر واضح و مسلم است كه عملیه تعلیم و تربیه در رشد و ترقی همه جانبه هر جامعه منحبث نیروی چرخش کلیه سكتور های حیاتی عمل ميكند. بنابر آن به هر اندازه و معیاریکه بدین منبع انرژی بخشیده میشود بهمان اندازه سیر پیشرفت های اقتصادی، صحنی، اجتماعی، صنعتی و تجارتی را در مملکت سریعتر ساخته، اسباب رفاه و سعادت مردم را فراهم میسازد، همانطوریکه تعلیم و تربیه يك محرکه قوی بسوی پیشرفت میباشد يك منبع انرژی نوی هم بوده كه با روشنی خود جا های تاریك را روشن ساخته مردم را از بیراهگی و پیرشانی نجات میدهد.

اینرا هم باید گفت كه میوه باغ آموزش و پرورش نسبت به سایر میوه ها لذیذتر و پر اهمیت تر بوده، درختان و نهالان آن خزان و زمستان ندارند. آبیکه در رشد و نغوی این درختان و نهالان رول عمده را از خود بچا میگنارد همانا طرح و تدوین اهداف علمی، پیداکوژیکی، اجتماعی و آموزشی میباشد. اهداف تعلیم و تربیه، سرنوشت ساز آینده جامعه میباشد. خویشخانه كه این اهداف توسط مردمان علمی و مسلکی تدوین و به ملاحظه شد، عدوه كثیر علاقمندان، دانشوران و كارشناسان آموزش و پرورش رسیده است.

این ابلاغ هدف مصمم است كه: بحیث رهنمای عمومی در محتویات هر مضمون دهرسویه آموزشی اطفال وجوانان بمنظور نیل باهداف خاص آموزشی يك سلسله فعالیتها و وسایل مقتضی را بگنجانند تا بر

کورس تربیری معلمین ولایت وردگ

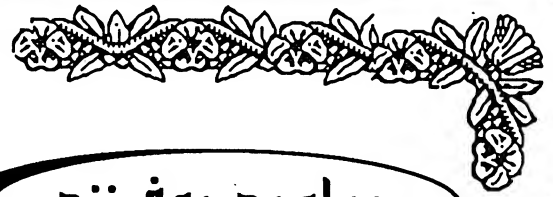
برای مكاتب:

اجتماعی، كلتور های متنوع جهان زیست بمنظور اصلاح و پیشبرد سطح كمی و كیفی زندگی معنوی و مادی همگانی طبق موازین اسلامی با تمام نیرو فعالانیه و مجدانه اشتراك مساعی فایند.

- تا ایشان بتوانند بحیث يك هموطن
ص ۳۵

هدف اولی و اصلی مكاتب افغانستان این است كه اطفال و جوانان افغان را منحبث يك فرد مسلمان برای حیات مادی و معنوی در اجتماع تربیه كنند تا باشد كه:
- ایشان بتوانند در جمهوری اسلامی

شعر و

پیام پدر به فرزند

(آموزگار)

بتو میگویم ای فرزند دلسوز

بیاموز و بیاموز و بیاموز

بیاموز تا باشی معمار وطن

معمار دشت و دامان وطن

ز جهل و جهالت دور بگریز

بهمرای نیکوکاران بیامیز

بیاموز تا بیاموزی کسان را

بنور علم روشن کن جهان را

شوی دارو بدرد دردمندان

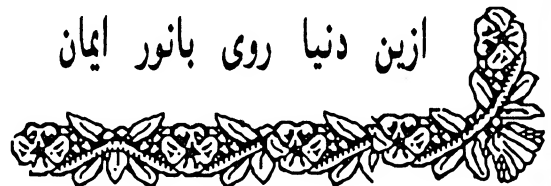
نوازشگر برای بینوایان

عصا باشی بدستان ضعیفان

باشی مرهم بزخم مستمندان

بپاس حضرت آموزگاران

ازین دنیا روی بانور ایمان

بهرتار

بیا بیا که نسیم بهار میگذرد
بیا که گل ز رخت شرمسار میگذرد
بیا که وقت بهارست و موسم شادی
مدار منتظرم وقت کار میگذرد
ز راه لطف بصرا حرام یکنفسی
که عیش تازه کنم چون بهار میگذرد
نسیم لطف تو از کوی میبرد هر دم
غمی که بر دل این فگار میگذرد
ز جام وصل تو ناخورده جرعه ای دل من
ز بزم عیش تو در سر خمار میگذرد
سحرگهی که به کوی دلم گذر کردی
بدیده گفتم! کان شکار میگذرد
چو دیده کرد نظر صد هزار عاشق دید
که نعره میزد، هریک که یار میگذرد
بگوش جان عراقی رسید آن زاری
از آن ز کوی تو زار و نزار میگذرد

از دیوان عراقی

د

اخلاص

گوره څه بلند مقام دی د اخلاص
 په جهان واړه غلام دی د اخلاص
 که له ځمکه و آسمان ته خاته گران دی
 دا سفر په یوه گام دی د اخلاص
 چه خبر کا مخلصان له علم غیبه
 داهمه واړه الهام دی د اخلاص
 د رواج و رسم عمر مدام نه وی
 لکه عمر چه مدام دی د اخلاص
 بی اخلاصه حلاوة د اسلام نشته
 که اسلام دی خو اسلام دی د اخلاص
 څه عجب دی که مستان وی تری چاپیره
 هر ساقی څخه چه جام دی د اخلاص
 څه عجب دی که همائی په دام نښلی
 هر صیاد څخه چه دام دی د اخلاص
 پس له مرگه به دامهر و اخلاص نه وی
 که اخلاص کړی نن هنگام دی د اخلاص
 د رحمان کلام په دا سبب شیرین دی
 چی ئی هر کلام کلام دی د اخلاص

مدعا

عبادت ترك شغل ما سوا بوده است دانستم
 همین نکته عین مدعا بوده است دانستم
 مپرس از فیض بزم دوستان یکجهت یعنی
 که صحبت با عزیزان کیمیا بوده است دانستم
 سخن بالا به انداز بلندی های طبع اینجا
 عروج شعر از طبع رسا بوده است دانستم
 ز موج غم توکل داد آخر مژده امنم
 به فضلش دل نهادن نا خدا بوده است دانستم
 غرض از جستجوها نیست مطلب غیر او کس را
 تلاش خلق را يك مدعا بوده است دانستم
 ندارد تخم دلها چاره از بیداد چرخ اینجا
 که هرجا دانه وقف آسیا بوده است دانستم
 به پیری رنگ عرض حاجتم افغان فزونتر شد
 قد خم گشته محراب دعا بوده است دانستم
 میرهوتك (افغان)

ژباړه: ډاکټر غلام سميد

د بندونو

ناروغی

نبولی ؤ او دغه پېرسوب د مخکې پښې بندونو کې بېرسته ؤ خوسې د خوراک څخه پاتې ؤ او د خولې څخه ئې ځکونه بهیدل او لږ ځیدله.

د مرض تداوی:

که مرض وختی تشخیص شی یس هغه وخت چې وری یا خوسې د شیدو له رودلو څخه ډډه کوی او لوږه تبه ولری اکثر پښې ئې د پنسلین او سترپتومایسین د پیچکاری کولو په واسطه چه د پنځو ورځو لپاره هره ورځ وشي ښه نتیجه ورکوی. او یا اوژد یا لنډ تاثیر لرونکی انتی بیوتیک تیرامایسین ښه نتیجه ورکوی.

په هر حال که یو ځل د بندونو په ناروغی اخته شول زښته ډیر وری په یوه اونۍ کیښی مری او ځنی ئې د ژوند تر پایه پوری گوډ پاتې کیږی او غیر اقتصادی وی.

د بیماری مخنیوی:

ډیر پرمختللی وو. د خوسې د نوم پېرسوب ډیر واضح لیدل کیده. د نوم د شاوخوا

یوه داسې ناروغی ده چه د کوچنیو وریو او خوسو بندونه پری اخته کیږی او په خاصه توگه هغه وخت لیدل کیږی چه غوا او میږی په غوږ یا د باندې په ناپاکه ځایونو کیښی لنکی شوی وی او په دا ډول شرایطو کی کیدای شی ناروغی تاوان ډیر لوړ وی.

عالم:

مختلف میکروبونه په خاصه توگه Streptococci - 55%, Staphylococci - 6%, E. Coli - 4%, Corynebacterium Pyogenes - 3% قول د نوم له لاری له تیریدو وروسته ډیر ژر د وینې جریان ته ننوزی. Pasturella هم کیدای شی پکې شامل وی او میکروبونه ښائی د خسی کولو، لکې پری کولو، زخمونو له لاری او یا خښو کو د پیچلو په واسطه بدن ته داخل شی.

د مرض نیښی:

په بیمار وری کیښی تبه لیدل کیږی چی د تودوخې اندازه یی ۱۰۵ - ۱۰۶ درجه د فارنهایت ته رسیږی وری له تی رودلو څخه غورځوی، تی نشی رودلی، ستومانه کیږی او وروسته په ناڅاپی ډول دیوه یا څو بندونو د پاپېرسوب او خېژو له امله گوډوالی پیدا کوی، ځنی وخت پېرسوب د ناروغه د شاتنی پلو په لوری پراختیا مومی د آوری څښکلی او د مخې پښې پدی ناروغی ډیر اخته کیږی چه پېرسوب یی له ورايه ښکاری. دغه بیماری ته یواځې په وریو کی بلکه په خوسو کی هم لیدل کیږی. کومه بیماری چی ما پخپلو سترگو په هغه حالت کی ولیده چی بیماری

دواغظ دوترنری کلینیک مسؤل دیوی غواو معاینی په حال کیښی

د دی ناروغی د مخنیوی لپاره باید چه ښانه او مالداران هره ممکنه لاره و لټوی په ص ۲۷

څخه دلاس په لږ فشار باندی خبری (چړک) بهیدل او پېرسوب د خښی لاندینی برخه

مصاحبه با انجنیر محمد نعیم سلیم،

مسؤول دفتر CoAR

مجله انکشاف که نماینده گی از فعالیت های دفتر هماهنگی کمکها برای افغانها مینماید مصاحبه با مسؤول دفتر مذکور اجرا نمودند که ذیلاً خدمت خوانندگان گرامی تقدیم است:

شهادت خاص و بی مثال خود مشکلات خود را خوشان حل نموده اند. این عقیده شخصی من است که هر افغان به هر قوم، نژاد و با لسانی که است خاك و مردم ملت افغانستان خود را دوست دارد ولی مشکلات فعلی شاید نتیجه اشتباهات باشد که افغان ها انشاء الله بزودی مترجه آن شده و راه حل آترا دریابند.

در رابطه با اصل موضوع باید بگویم که شرایط نا امن فعلی خواهی نخواستی مشکلات را برای تطبیق پروگرامهای مؤسسات ایجاد میکند، ولی مؤسسات فوق الذکر تا حد امکان خراوان همکاری به مردم افغانستان اند. باید یاد آور شد که در اثر ماینهای تعبیه شده در کشور هزاران نفر قربانیان آن بوده که با تأسیف باید گفت در ۷ سپتمبر سال ۱۹۹۱ از جمله شش نفر قربانیان ماین در ساحه غزنی یکی از آن جمله مرحوم پختور شهید میباشد که یکی از همکاران فعال دیانت پرور و مجاهد بوده که روح اش با جمله همراهانش شاد باد. از اثر خدمات و شایستگی وی مرکز را بنام مرکز انکشاف دهاات در ولسوالی مقر ولایت غزنی به اسم ایشان مسما گردیده است.

س: برای مؤسسه هماهنگی کمکها برای افغانها کدام منابع کمک می نماید؟

ج: منابع تمویل کننده دفتر CoAR در

بند از جهاد فرق میگردد. یکسلسله بی نظمی ها در کمک ها برای مردم افغانستان روی مجبورت قبول شده بود. برای اینکه این کمک ها واقعا به مردم مستحق افغان پرسند دفتر هماهنگی کمکها برای افغانها در حصول این هدف با به عرصه خدمت گذاشته و دفتر را تحت نام «هماهنگی کمک ها برای افغان ها» در سال ۱۹۸۹ عیسوی بنیان گذاشت. و بعد تر با تأسیس مراکز انکشاف دهاات در ولایات لوگر، غزنی، وردک و کابل پروگرامهای طویل المدت بازسازی و انکشاف مملکت عزیز خود را روی دست گرفت دفتر مذکور از طریق قرار داد های جداگانه با دفاتر افغانی و خارجی دیگر بقرض کمک به مردم مسلمان و مجاهد ولایات پروان، کاپیسا، هرات و فراه نیز مصروف خدمت میباشد.

س: لطفاً بصورت فشرده بیان دارید که برای پیشبرد فعالیت موجوده تان به چه مشکلات مواجه هستید؟

ج: این سوال شما را میتوان از وجوهاات مختلف بررسی نمود:

حالت سیاسی، پیچیده و مغلق کشور ما مشکلات پیچیده را خلق کرده است ولی ما افغانها باید به این عقیده باشیم که مردم غیور و دیندار ملت افغانستان در طول تاریخ با چنین مشکلات مواجه بوده ولی خوشبختانه به

سوال: لطف نموده شما درباره هدف و زمان آغاز و چگونگی فعالیتهای دفتر CoAR برای خوانندگان گرامی توضیحات بدهید:

جواب: بسم الله الرحمن الرحیم
قبل از اینکه به سوالات شما جواب داده باشم، از همه اولتر شاکر پروردگار عالم هستم که آن ذات لایزال از روی فضل و کرم خویش به من این توفیق را نصیب کرد تا مصدر خدمت ناچیز به مردم درد و رنج دیده خود شده باشم. که حصول این همه مؤقتت ها بدون همکاری های مخلصانه برادران دفاتر ساحوی (مراکز انکشاف دهاات) دفتر مرکزی و مؤسسات همکاری برابم ممکن نبود و ضمناً به نوبه خود مردم افغانستان از طریق مؤسسه ما قابل تقدیر میباشد.

در مورد سوال شما باید بگویم که هدف از تأسیس دفتر هماهنگی کمک ها برای افغانها طوری که از نام آن معلوم میگردد قرار ذیل است:

- اداره کردن تمام کمکهای بیرونی به مردم افغانستان این نظر طوری پیدا شد که افغانستان در حالیکه تازه از تسلط روسها رهائی یافته بود و در شکل کمک ها به مردم افغانستان در وقت سالهای جهادی و سالهای

مؤثر را تدارك فائیم و تا حال درین راه به یاری خداوند متعال موفقیت های قابل ذکر را بدست آورده ایم.

والسلام

آشنایی با شفاخانه ...

پروژه بصورت عصری اعمار گردیده و سهولت آب گرم در آنها نیز موجود میباشد. تمام بخش های پروژه بصورت اساسی ویرینگ گردیده و از سیستم عالی برق برخوردار بوده که فعلاً توسط جنراتور ها در مواقع ضرورت فعال میگردد. همه شعبه ها و بخشهای خدمات طبی بخصوص، لاپراتوار ها، اکسری و کلینک دندان در مواقع ضرورت با استفاده از انرژی برق در خدمت مریضان محترم قرار میگیرند.

دیوار احاطه:

سنت غربی (غماً مقابل) تعمیر شفاخانه برکی جهت ازدیاد ساحه دید مریضان بستر در دیوار احاطه از كتاره و دروازه های فلزی کار گرفته شده که به زیبایی تعمیر افزوده است.

در تمام حصص تعمیر اصلی و فرعی، داخلی و خارجی، رنگمالی آبی، پلاستیکی و روغنی با کیفیت اعلی صورت گرفته خیابان بندی ها، پیاده رو ها و آبریزه ها همه کانکریت گردیده و جهت تذهین در بعضی قسمت ها از تخته سنگ ها نیز استفاده بعمل آمده است. تعمیر اصلی شفاخانه بصورت مکمل آهنبوش گردیده که نتیجه تلاش های همه جانبه دفاتر ذیعلقه میباشد. کار ساختمانی پروژه شفاخانه پنجاه بستری برکی در ماه اگست ۱۹۹۳ به پایه اكمال رسیده و بتاريخ ۲۵ اکتوبر ۱۹۹۳ با تلاوت آیات قرآن مجید طی محفلی رسماً افتتاح و در خدمت مردم قرار گرفت □

مدت تخنیک و اداری و بالاخره کانفراس های به شمول مؤسسات ملی و بین المللی از جمله فعالیت ها و دست آورد های دفتر ما میباشد.

این نقطه را باید اضافه نمود که ما همیشه در فکر کمک پروژه ها و پروگرام ها نبوده ایم و تلاش داریم تا کیفیت پروگرام های موجوده خود را عالی و ارزشمند فائیم و هم با مؤسسات که متخصصین ورزیده خارجی و یا داخلی دارند نیز در تماس میباشیم.

س: نظر شخصی شما در مورد پروژه های که در داخل افغانستان از طرف مؤسسه هماهنگی کمکها برای افغانها پیش برده میشود چی است؟
ج: اگر شوخی حساب نشود درمورد این سوال شما يك قصه بیادم آمد که:

در یکی از قرأ ولایات افغانستان یکنفر بود و همیشه آنها اگر کدام خواب میدید وقتیکه این خواب خود را به مردم در بین مجلس بیان میکرد، تاکید مینمود که مجلس حق ندارند که تعبیر خواب وی را بدهد.

بلکه خودش خواب خود را تعبیر میکرد، واضح است که تعبیر خودش چه بوده است... بنأ درین مورد قضاوت دیگران قابل قدر بوده، تا جائیکه مربوط نظر ما میباشد در مجموع ما به فضل و کرم الهی از فعالیت های خود راضی هستیم. ما ضرورت به آموختن داریم و درین راه گام های عملی برداشته ایم که باید زیادتیر دانش خود را تقویه و تازه نموده و مصدر خدمت قابل قبول به مردم خود باشیم. کوشش میکنیم که همراه با مردم خود طوری دسته جمعی ضرورت های مردم خود را تشخیص نموده و برای آن علاج

ابتدا USAID, FAO, WFP, SV بودند. ولی بعد از نیمه سال ۱۹۹۳ که USAID کمکهای خود را به افغانستان کم نمود، بازار مشترک اروپا (EU)، UNCHS و CFLI NCA/NRC به نوبه خود همکاری های مالی را به این مؤسسه آغاز نمود.

س: مؤسسه CoAR قبلاً در کدام عرصه ها کار میکردند و فعلاً چه فعالیت ها را پیش میبرند؟

ج: بسیار خوب. فعالیت های دفتر CoAR نظر به ضرورت های مردم افغانستان در مراحل مختلف به اشکال مختلف پلان شده است.

در ابتدا دفتر CoAR نظر به ضرورت و دلچسپی زیاد مردم به کارهای آبیاری از قبیل ترمیم و پاک کاری کاریز ها، کانال ها و ضروریات ابتدایی زراعتی از قبیل کود های زراعتی و تخم های اصلاح شده و تراکتور ها توجه خاص داشت. ولی سالهای بعدی علاوه بر پروگرامهای فوق پروگرامهای جدید از قبیل تحقیقات روی تخم های اصلاح شده و کودهای زراعتی، قوریه جات درختان مثمر، خدمات و ترنری، توزیع گوسفند های شیرین و چرچه مرغها به پیوه های دوران جنگ، پروگرام تراکتور و تریشرها، ساختمان شفاخانه ها، ساختمان مراکز انکشاف دهات در ولایات مربوطه، ترمیم تعمیرات دولتی و مساجد تخریب شده، ساختمان مکاتب، ساختمان و ترمیم سرکها، پلها و پلچکها، دیوار های استنادی، بندهای گیبون و خاکی برای ذخیره آب سیلاب، نصب بمب ها برای آب آشامیدنی، تمویل پروگرامهای تعلیم و تربیه مکاتب، واکسین های انسانی، کلینک های حمایه طفل و مادر و گورس های کوتاه

پیوند و اهمیت آن

نویسنده: محمد اکبر بابری

اجزای پیوند که قسمت بالائی نبات جدید را میسازد بنام قلمه پیوند (Scion) و آن حصه ایکه به سیستم ریشه نبات جدید انکشاف میکند بنام پایه مادری (Rootstock) یاد میگردد.

و عملی نمود. پیوند عملی است که يك قسمت از درختی را روی شاخچه، تنه و یا ریشه درخت دیگر به شرایط مخصوص قرار میدهند و آن قسمت از درخت را که به روی

پیوند یکی از طریقهای تکثیر نباتات خصوصاً در میوه جات از سالیان متعدي به این طرف در ممالك جهان و کشور ما رواج دارد. در این اواخر يك تعداد باغداران ما در حصه پیوند سیب و ناک توجه مبذول داشته و در حصه دیگر درختان خصوصاً پسته، انگور، زیتون و غیره که زیاد تر ایجاب پیوند را می نمایند توجه نه شده است خصوصاً در قسمت های شمال مملکت ما پسته بشكل خشک و وحشی یافت شده ایجاب آنرا می نماید تا از انواع پسته هائیکه دارای کیفیت عالی و مارکیته خوب باشد به منظور پیوند استفاده شود و همچنان انواع انگور که نه تنها شهرت بسزائی در داخل کشور بلکه در خارج کشور نیز دارد از پیوند آنها استفاده بعمل بیاید.

يك از قوریه جات دفتر CoAR که توسط اشخاص فنی در حال پیوند در ولسوالی مقر ولایت غزنی میباشد

پایه مادری به دو قسم رویانده میشود (Seedling root-) و دیگری آن بواسطه پایه مادری کلون (Clonal rootstock) پایه مادری که بواسطه تخم به وجود میاید سبب تغییرات ارثی شده و از لحاظ شکل ظاهری قد تمام نهال ها برای پیوند يك اندازه نمی باشد. با آن هم امکان دارد بواسطه انتخاب و جلوگیری از گرده افشانی نهال هایکه به

درخت دیگر قرار میدهند آنرا پیوند و یا پونک می نامند و درختیکه در آن پیوند قرار میگیرد بنام پایه مادری نامیده میشود. یا به عباره دیگر پیوند عبارت از هنر و فن چسپانیدن و وصل کردن حصص زنده انساج و اعضای دونبات با همدیگر بوده که آن حصص وصل کرده شده باهم متحد گردیده و به غری خود منبثت يك نبات واحد ادامه میدهد. آن قسمت از

يك تعداد درختان دیگر مثلاً بادام، ایوگالپس که از طریقهای دیگر مانند قلمه، لبرینگ و غیره تکثیر شده نمی توانند بهتر است برای بقا نسل آنها از عملیه پیوند استفاده گردد. و قتیکه نباتات خصوصاً میوه جات از طریق تخم تکثیر میشوند جنس مطلوب را نمی دهند ازینرو پیوند برای نگهداشتن جنس مطلوب يك طریقهای پسندیده میباشد. عملیه پیوند از جمله مهارت های باغداری است که ترواً با دانستن، اساسات علمی آن میتوان عملیه پیوند را به وجه خویتر تطبیق

وكتنالوژی به وجود آمده است غیر مطابقت مربوط به عوامل فزیولوژیکی و بیوشیمیکی میباشد وچنین ابراز نظر میگردد .

الف : در صورتیکه بعضی انواع ناک بالای پایه مادری بهمی پیوند شود یک ماده کیمیای بنام سیانوجنیک کلوکوساید- (Cyanogenic glu coside) یا پروناسین (Prunasin) یاد میشود از بهمی به انساج فلوم (Pholem) ناک انتقال مییابد که در نقطه اتصال انساج ناک پروناسین تجزیه شده که از جمله مواد تجزیه شده یکی هایدروسیانیک اسید (Hydr cyanic acid) میباشد .

ب: در نقطه اتصال موجودیت هایدروسیانیک اسید باعث مانع فعالیت کمیم Combium گردیده که در نتیجه فلوم و زایلیم متضرر گردیده و انساج فلوم آهسته آهسته در نقطه اتصال از بین میرود و در انساج فلوم و زایلیم که هردو باعث انتقال مواد غذایی و آب میباشد سکتگی رونما میگردد .

ج : در صورت کم بودن مواد قندی از پایه مادری بهمی ، پروناسین زیادتز تجزیه گردیده و مقدار زیاد هایدرو سیانیک اسید را تولید نموده که باعث تخریب یک قسمت زیاد انساج فلوم بهمی میگردد .

د: در بعضی انواع ناک یک ماده مانع کننده (Inhibitor) موجود است که از تجزیه شدن انزایم گلوکوساید جلوگیری نموده واز همین سبب بعضی انواع ناک باهمی مطابقت داشته عملیه پیوند ص ۲۹

۱. فیصدی گرفتن عملیه پیوند را کم میسازد
۲. برگ ریزی در نباتات وقت تر نسبت به وقت معینه صورت میگیرد .
۳. خشک شدن شاخه های جوان .
۴. تورم یا تولید پوغمه در نقطه اتصال .
۵. عدم توافق بین پیوند و پایه مادری .
۶. همچنان از اثر غیر مطابقت در عملیه پیوند نموده در سال اول سریع تر بوده و در سال های دوم و سوم نمو بطی تر صورت میگیرد . ریشه های بصورت سطحی بوده در بهار نا وقت شروع به فعالیت می نمایند که در نتیجه آن تولید محدود

وجود میاید تغییرات ارثی در آنها کم باشد. در ممالک اروپائی برای تکثیر پایه مادری کلون توجه زیاد شده که عموماً بصورت غیر زوجی لیرینک و قلمه می شوند که درین قسم تکثیر قد تمام نهال ها برای پیوند یک سان بوده و خاصیت تولید گل آنها از بین نمی رود.

موضوع عمده در پیوند غیر مطابقت (Incompatibility) است که تا بحال بصورت واضح فهمیده نشده که چه عوامل باعث غیر مطابقت میگردد . معمولاً نباتاتیکه از نگاه خواص

قریبه ولسوالی برکی برک ولایت لوگر که آماده ترضیع نهال های اصلاح شده سیب و ناک برای سال آینده میباشد

میگردد .
طوریکه پیشتر ذکر گردید که تا حال علت های اساسی که باعث غیر مطابقت بین پیوند و پایه مادری شده معلوم نبوده و در سابق نظریه چنین بوده که غیر مطابقت در اثر خواص نمونی پیوند و پایه مادری که از همدیگر فرق داشتند بوجود میاید . اما فعلاً در اثر پیشرفت که در علم

برتانیکی باهم ارتباط نزدیک دارند باهم پیوند شده میتوانند. با آن هم تجارب طوریکه نشان میدهد اگر پیوند بین دو نوع در یک جنس (Species) قرار داشته باشد مؤفقت عملیه پیوند اضافتر است نسبت به جنس های مختلف که درین صورت مطابقت بطوردرست انجام نمیگیرد. عواملی که از اثر غیر مطابقت در نباتات رخ میدهد:

د بندونو ناروغۍ...

خاصه توگه په روغتيايي ساتنه او عمومي پاكوالۍ باندې زور واچول شى. د ننگون ځاى يا د شپول په غولۍ باندې بايد پاك واښه يا ږږوږه واچول شى او له زېږيدو څخه وروسته دير ژر بايد د وري نوم پاك او پټى شى. د نوم شاوخوا ته د داسې دارو شيندل چه كلورم فينيكول او تيرامائيسين پكې وى ښائى ډير آسانه او ښه پټى وى كه چيرې داشيان نوى نو د ساده انټى بيوټيك لكه د نيل طوطيا ۱۰٪ محلول يا تينچر ايودين پواسطه پټى كول او پاكول مرسته كړي. خپل لاسونه پاك وساتى، شپانه بايد پاكو اوږو، صابون او انټى سپټيكونو څخه كار واخلي او د لنگون ځاى ته له ننوتو مخكې بايد خپل پښې د انټى سپټيك په يو محلول كښى غوټه كړې لږ تر لږه هغه مېزې او غوا چه د لنگون وخت ئى را رسيدلى وى يو پاك ځاى ته بوتلل شى نه يواځې د ننگون په وخت كښى بلكه د خصى كولو يا لكې پريكولو په وخت كښى هم كه روغتيا او صفائى ته پاملرنه وشى نو ناروغى كنټرول كيداى شى. د بندونو ناروغى د يوېل مرض سره چه اگالگسيا نومېږي د علايو له مخى نږدېوالى لري. پدې مرض كى هم په وريو او وزگړو كښى د بندونو پړسوب د سترگو بيمارى ليدل كيږي. دسترگو څخه اوښكې بهيږي او وروسته په خيرو بدلېږي. په غټو مېزو كښى چه بلاربه وى د بندونو پړسوب سره د تيونو بيمارى ماستېس او د بېجى غورځيدل (Abortion) هم ليدل كيږي.

دغه بيمارى هم د خمنډوكونو په واسطه انتقال مومي.

الهي!

در سر خمار تو داريم و در دل اسرار تو داريم و
بر زبان استغفار تو داريم اگر جوييم رضاي تو جوييم
و اگر گوييم ثنای تو گوييم.

الهي!

بنیاد توحید ما خراب مکن و باغ امید ما بی آب
مکن. الهي، از دو جهان محبت تو گزیدیم و جامه
بر تن خود بریدیم و جامه پلاس پوشیدیم و پرده
عافیت دریدیم.

(خواجہ عبداللہ انصاری «رح»)

ادويه ضد لخته شدن خون باعث پائين آوردن خطرات سكته قلبي ميگردد

(خبر علمی از نشریه ستاکهولم)

تجربه و تحقیقات که ذریعه نشرات سویدن و امریکا پخش گردیده چنین نتیجه گیری شده که ادویه Fraqmin که به ضد لخته شدن خون استعمال میگردد واقعات حمله قلبی را کمتر نموده است. این تجربه ذریعه دو کمپنی upjohn و Pharmacia صورت گرفته است. این تجربه بالای ۱۵۰۶ مریضان کرونری (Coronary disease) کسانی که خطرات زیاد حمله قلبی آنها میرفت صورت گرفته نشان داده که تطبیق Fragmin تقریباً ۶۳٪ خطرات را پائین آورده. سروی متذکره در ۲۳ شفاخانه سویدن صورت گرفته است. هر دو کمپنی Upjohn و Pharmacia کوشش میکنند که تولید و استعمال این ادویه را انکشاف دهند. ادویه فوق فعلاً در ۴۰ مملکت راجستر گردیده و در پاها به ضد لخته شدن خون (Anticoagulant) استعمال میگردد.

مطالعات جدید نشان داده که ادویه متذکر در بین مریض های که مبتلا به درد سینه بودند و خطرات حمله قلبی بالای آنها میرفت نیز استعمال گردیده است. این ادویه باعث کم شدن درد سینه شده و وجود را دوباره صحت میدهد و از حمله قلبی جلوگیری مینماید.

مریض میتواند که خودش ادویه متذکره را زرق نماید. مصرف ادویه متذکره نظر به بستر شدن در شفاخانه ارزانتر تمام میشود.

کمپنی های Upjohn و Pharmacia پلان دارند تا اجازه استعمال ادویه متذکر را در شفاخانه های اروپایی بغرض تداوی امراض قلبی داشته باشند. زمانیکه به کمپنی های امریکایی پیشنهاد نمودند اداره غذا و ادویه امریکا نیز ضرورت چنین مطالعه را بالای مریضان امریکایی نمودند. زیرا این ادویه بالای مریضان سویدنی تجربه شده بود. کمپنی های ذکر شده سالانه به اندازه ۱۵۰ میلیون دالر را از فروش ادویه Fragmin بدست می آورند. قرار يك سروی در اروپا تعداد مریضان قلبی که این ادویه را استعمال می نمایند به ۶۰۰,۰۰۰ نفر میرسد در حالیکه تعداد آنها در امریکا تقریباً يك میلیون میباشد.

ارزش غذایی بادنجان رومی

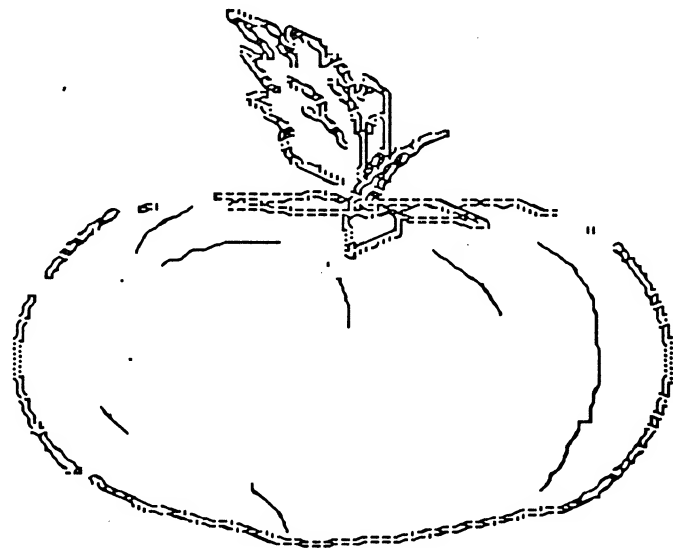
در ترکیب کیمیای بعضی نباتات فامیل نایت شید مواد زہری الکالیدی (Alkaloids) موجود ہونے کے لیے مادہ در بادنجان رومی ہنام توماتین (Tomatine) یاد شدہ کہ بہ یک غلظت نسبتاً زیاد در برگ ہا و بادنجان رومی سبز یافت می گردد۔ ہمینکہ بادنجان رومی رنگ سرخ را بہ خود اختیار میکند توماتین غیر فعال شدہ و بہ مواد غیر زہری تجزیہ میگردد۔ همچنان شدت روشنائی افتاب بالای ویتامین (ٹ) بادنجان رومی تاثیر داشتہ از ہمین سبب مقدار ویتامین (ٹ) بادنجان رومی نظر بہ منطقہ متفاوت و مقدار ویتامین (ٹ) در مراحل مختلف نمو متفاوت میباشد۔ در صورتیکہ بادنجان رومی سبز از پتہ آن جدا و نگہداری شود مقدار ویتامین (ٹ) آن نسبت بہ بادنجان رومی کہ در پتہ سرخ میشود کم میباشد۔ خاک و استعمال کود کیمیای بالای ویتامین (ٹ) بادنجان رومی تاثیر کم داشتہ از لحاظ ارزش غذایی بادنجان رومی یک

منبع خوب ویتامین و منرال برای صحت انسانہا ہونے کے لیے کہ صد گرام بادنجان رومی قابل استفادہ دارای ترکیبات ذیل میباشد:

آب ۹۴.۱ فیصد
انرژی ۲۳ کالوری
پروتین ۱ گرام
شحم ۰.۳ فیصد
کاربوهیدریت ۴ فیصد

ویتامین (آ) ۱۰۰۰ یونٹ بین المللی
اسکاربیک اسید ۲۲ ملی گرام
تیامین ۰.۰۹ ملی گرام
ریبوفلاوین ۰.۰۳ ملی گرام
نیاسین ۰.۸ ملی گرام
ویتامین (ای) ۰.۲۷ ملی گرام
مس ۰.۱ ملی گرام
منگنیز ۰.۱۹ ملی گرام
کلسیم ۱ گرام
مگنشیوم ۷ ملی گرام
سودیم ۳ ملی گرام
پتاشیم ۲۶۸ ملی گرام
فسفورس ۲۷ ملی گرام
سلفر ۱۱ ملی گرام
کلورین ۰.۱ ملی گرام

فیصدی مقدار قند در انواع بادنجان رومی نیز متفاوت ہونے کے لیے کہ از ۱.۸۵ الی ۴.۲۷ فیصد و مقدار تیزاب (Acid) از ۴.۲ الی ۱۰.۲ ملی گرام در صد ملی لیٹر بادنجان رومی تخمین شدہ است۔ تخم بادنجان رومی از لحاظ پروتین غنی ہونے کے لیے کہ از ۲۵ الی ۳۰ فیصد پروتین داشتہ و منبع خوب پروتین میباشد۔ بادنجان رومی از لحاظ مصرف در زمرہ سبزیجات در جہان در ردیف اول و از لحاظ ارزش غذایی خود در جہان در ردیف شانزدہم قرار میگیرد۔

مرکز تحقیقات (AAEC)

پیوند و ...

نتیجه مثبت میدهد.

همچنان توسط میکروسکوپ های الکترونیکی معلوم شده است که مطابقت بین پیوندوپایه مادری در نقطه اتصال مربوط به تشکیل دیوارحجری لگنینی (Lignin) است در صورتیکه دیوار حجری نسبت به دیگر حجرات دارای مواد لگنن اضافتر باشد، پیوند وپایه مادری در نقطه اتصال مطابقت پیدا نموده و عملیه پیوند به مؤققت صورت میگیرد. در صورتیکه هر دو جز (پیوند وپایه مادری) در نقطه اتصال مقدار لگنن کم ویا هیچ نمی داشته باشد باعث غیر مطابقت گردیده پیوند وپایه مادری توافق نمیکند. پس معلوم میشود که لگنن در عملیه پیوند يك جز عمده بشمار میرود.

فرضیه دیگر طورست که در وقت عملیه پیوند يك جز پیوند بعضی مواد را تولید می نماید که برای جز دیگر زهری میباشد. ممکن این مواد زهری ویروس بوده در صورتیکه يك جز پیوند به ویروس مبتلا شود ویروس آن به جز دیگر سرایت نماید در

نتیجه سبب ناکامی عملیه پیوند میگردد. بعضی اوقات دیده شده که در عملیه پیوند غیر مطابقت به وجود میاید که برای از بین بردن این نقیصه ایجاب می نماید يك پیوند مابینی (Intermediate stock) که با پیوند پایه مادری مطابقت داشته باشد استفاده میگردد که این عملیه را در باغداری بنام (Double working) یاد میکنند که این پیوند مابینی در شرایط محیطی و مقابل امراض مقاومت داشته و به حیث تنه درخت استفاده گردیده که در مقابل پیوند وپایه مادری توافق میداشته باشد ■

بوده که مقادیر مختلف نایتروجن (صفر، ۳۶،۱۸) کیلو گرام و مقادیر مختلف فاسفورس (صفر، ۱۲،۶) کیلو گرام در جریب (۲۰۰۰) متر مربع استعمال شده که تجربه بشکل رندومایزد پلاک دیزاین شامل ۷۲ تریتمنت، ۳ تکرار (ریپلیکیشن) و ۲۱۶ کرد در ساحه ۳۰۰۰ مترمربع تطبیق گردیده است. کتاب تولیدات کچالو که به نشر رسیده معلومات خوب است برای کارکنان سکتور زراعت و کسانیکه برای کشت کچالو مبادرت می ورزند. محتویات آن شامل طرز و تخنیک علمی کشت، طرز آبیاری، طرز استعمال کود کیمیای، خیشاوه، طرق رفع حاصل، نوعیت، توافق نبات با خاک و بالاخره ذخیره و مارکیٹ کچالو میباشد که معلومات همه جانبه ارائه شده است که معلومات دو نشریه را برای کارکنان زراعت در مؤسسات ملی و بین المللی سودمند میدانیم.

باید علاوه نمود که امسال هم يك تعداد تخمیانیه جات سبزیجات مختلف النوع از خارج کشور بدسترس ما قرار گرفته که برای توافق محیطی، در یافت انواع پرحاصل و مقاومت آنها در مقابل امراض و آفات نباتی تجارب مشاهدوی را در فارم خواجه نور بند سردی تطبیق و عملی گردیده است که بعد از ارزیابی و نتیجه گیری آنها در آینده منحیث انواع پر حاصل و خوب بدسترس اهالی منطقه قرار خواهد گرفت.

مؤسسه زراعتی افغان اخیراً راپور تجارب تحقیقاتی گندم را طی سال های گذشته و کتاب تحت عنوان تولیدات کچالو در افغانستان به نشر سپرده است و بدسترس علاقمندان و اهل مسلک گذاشته است که نویسندگان آن محترم پوهاند عبدالقهار «نمین» و محترم محمد اکبر «بابری» میباشد. در این نشریه معلومات مفید و سودمند را در رابطه به انواع مختلف گندم، مقدار و نوع کود کیمیای در شرایط مختلف ولایات لوگر، غزنی، وردک، پکتیا و کابل در طی سال های گذشته مطالعه و ارزیابی نموده است که نتایج چهار ساله تجربه، که شامل (۸) نوع گندم اتایا- ۸۵ (Attay - 85)، شاغستی (Shaghasti)، زردانه (Zardana)، تی میونتت (T - Mu - tent)، وطنی (Local)، دارالامان (Darulaman)، بی دی - ۱۷ - (Bidi - 17) و ماریوس (Marious)

قوریه جات...

در آینده تعقیب و مراقبت و مواد به وقت و زمان معینه آن بدسترس مالکین زمین قرار بگیرد مسئولین زمین علاقمندی زیاد در تطبیق چنین پروگرامهای عام المنفعه در زمین های خویش از خود نشان خواهد دادند. باید یاد دهانی نمود که فعلاً بعضی نواقص برای تطبیق پروگرامها موجود بوده که موسسه محترم FAO در آینده راه های برای حل مشکلات و پراهم ها پیدا نماید.

پراختیای خیرنی

محمد خالد «وردک»

اقتباس له پرمختیایي څېړنو کورس
Selly Oak Colleges Birmingham, UK

هيواد يا کسانو لخوا په قصدي ډول منع ته راځي او همدا راز غريب او بې وزله لا ځانته اړ باسي. له همدې کبله ډير پوهان دا ټينگار کوي چې وروسته پاتيوالي بايد د يوې فعالې پروسې په توگه د بې وزلو قامونو اړکيدل وغښتليو او بډايو خلکو ته وگڼل شي او نه د ځينو آسانتياوو او يا ځانگړيو منابعو نشتوالی. زموږ ډرک او پوهه د وروسته پاتيوالي نه ددې سبب گرځي تر څو زموږ کره وړه د پرمختگ د پروسې سره څرگند توپير پيدا کړي. که چېرې موږ په دې باور وو چې وروسته پاتيوالي د ځينو ټاکليو امکاناتو د نشتوالی سبب دی نو موږ به ښايي خپلې هڅې د امدادي موادو (چې د فقر پوه متمرکز کړو لکه خواړه مواد، خيراتي تحفي او داسې نور او همدارنگه داسې هڅه وشي چې بې وزله او وروسته پاتې خلک د پرمختگ په لور وهڅول شي او يا هم هغوی وهڅول شي تر څو ځان د خپلو پرمختلو او مطلق خلکو سره برابر کړي يا په بله وينا په يوډول عصري کولو بری تر لاسه کړي. مگر که چېرې وروسته پاتيوالي ته د يوې فعالې پروسې په سترگو وکتل شي چې په هغه کې خلک په پرله پسې توگه بې وزله کېږي نو موږ به ددې غوښتونکي شو تر څو دټولنې په جوړښت او هغه کرنلاره چې دا ټولنه يې منع ته راوستې ده مثبت بدلونونه راولو او د قدرت او منابعو عادلانه گډون

دغه ډول سوچ او کرنلاری څخه راپه گوته کېږي چې وروسته پاتيوالي يو نه خوځېدونکی حالت دی کوم چې په هغه کې خلک يا قامونه کولای شي دوخت د تيريدو سره سم په يوازې خيزه توگه د سوکالۍ او پرمختگ په لور يون وکړي. خو په حقيقت کې يو زيات شمير بې وزلو هيوادونو وگړو د دغې ترخې تجربې خوند ځنکلی چې په فعاله توگه د بډايو او غښتليو هيوادونو په ذريعه استثمار شوي يعنې ددوی له توان او شته څخه گټې اوچتې کړي دي چې هغوی يې د پخوا نه لا زيات بې وزله کړي دي. که چېرې د خپل هيواد او نورو بېرته پاتې هيوادونو تاريخ ته ځير شو نو ډير ژوندی مثالونه به را په گوته شي. د مثال په ډول که موږ د يو عادي کارگر ژوند ته نظر واچوو د هغه د ژوند ضروري اړتياوې نرخونه ورځ په ورځ د هغه د ټاکلي معاش څخه جگړېزې او په همدې ډول د وخت په تيريدو سره سم کال په کال بې وزله او محتاجه گرځي.

څرگنده ده چې يو د غلې صادر کونکی هيواد حتی د خپلو حاصلاتو او صادراتو پراختيا ور کولو سره سره د خپل ملک د ماشينري او د هغو د روغنياتو په پوره کولو کې چې بيه يې تل په جگيده ده دستونزو سره لاس په گريوان وي. څرنگه چې ليدل کېږي د پرمختگ لپاره د ټولو هڅو سره سره يو د بې وزله کولو پروسه هم موجوده ده. حتی کله ليدل شوی چې د گټې او چټولو عمل يا استثمار دبدای او غښتلي

مخکې له دې څخه چې د وروسته پاتېکيدو او پرمختگ په هکله بحث او خبرې وشي لازمه گڼل کېږي چې ددې دواړو بنسټيزو عوامل او مفاهيم وڅېړو او ويې پېژنو تر څو يوې مطلوبې نتيجې ته ورسېږو هغه کرنلاری چې موږ يې پرمختگ ته د رسيدو لپاره غوره کړو خامخا به د هغو ستونزو سره اړه لري کومې چې موږ ته د وروسته پاتېکيدو عامل ښکاري. که چېرې زموږ گمان د وروسته پاتيوالي څخه يواځې د ځينو امکاناتو او آسانتياوو (لکه پوهه، تجربه، مهارت، پانگه او د هغې په کار اچول او داسې نور) نشتوالی وي نو پرمختگ به تر ډېره حده د زده کړې او روزنې، ماشينري، کارگرانو اوږو، سرکونو، فابريکو، کلينیکونو او داسې نورو ټکسو مجموعه وي او ډير ټينگار به پر هغو موضوعاتو وي چې د اقتصادي پرمختگ او ترقي عامل گرځي لکه د سړي په سر عوايد (GNP) او داسې نور. که چېرته دا اړخونه د پرمختگ او ترقي اساس او بنسټ وټاکل شي نو د نړۍ هيوادونه به په دريو بېلابېلو څانگو ويشل شي يعنې پرمخ تللی هيوادونه، مخ په وړاندې او وروسته پاتې هيوادونه ورته ويلای شو.

خو زيات شمير پوهان او ددې علم ماهران په دې باور دي چې د پرمختگ او ترقي په هکله ددغو مفاهيمو معيار ټاکل به د خطا نه سيوا نه وي دا ځکه چې دا راز نظر او کرنلاره به په هر اړخيزه توگه د ټولنيز ژوندون ريښتني انځور نه جوړوي.

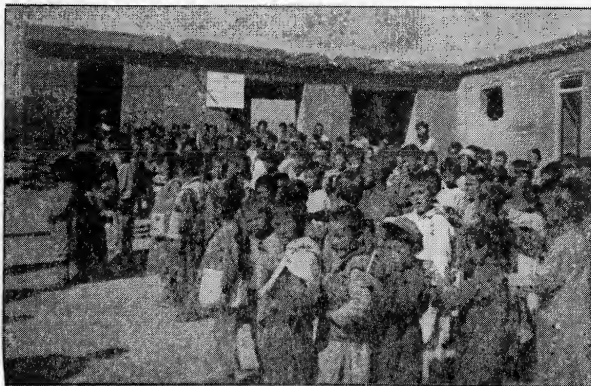
پوهی نه کار واخلی او ځان له کارونو د څرنګوالي د هغه د پوهېدو نه پرته په هغه کار بوخت وی، نو دا سړی ته پرمخ تللی یا مترقی نشو ویلای ځکه چې دی دخپلې پوهې څخه یی کومه ګټه نده اوچته کړی یوازې او یوازې دصادر شوو او امر و په اجرا کولو بوخت دی بی له دی چې دی پکی کوم ابتکار منځ ته راوړی. یو سړی هغه وخت پرمختګ تر لاسه کوی چې په تصمیم نیولو

یو بهرنی کس ته به دا ممکنه وی چې د خلکو لپاره ودانۍ، سړکونه، ویالې او داسی نور آباد کړی اما دا وس او توان نلری چې غورو، عزت نفس او یا اعتماد پرفنس په خلکو کی منځ ته راوړی پداسی حال کی چې دا هغه شیان دی چې یو کس کولای شی په خپله به خپل ځان کی د خپلو کړو وړو په نتیجه کی پیدا کړی. هر یو ګړی د خپل کردار، تصمیم، د معلوماتو لاس ته

او ویش په هکله نظر څرګند کړو. ددی لپاره چې موضوع په پراخه توګه درک کړو ښه به دا وی چې د نورو افکارو او تجربو ته پام وګرځوو اوس ګورو چې یو افریقایي لارښود Nyerere افکار او نظریات د پرمختګ او وروسته پاتېوالی په باب څرنګه دی. د پرمختګ یا ترقی د خلکو د پرمختګ څخه عبارت دی سر کونه لوړی ودانۍ، د کرنی د حاصلاتو زیاتوالی

او داسی نور د پرمختګ معنی نلری بلکه د ترقی او پرمختګ اسباب او وسیلې ګڼل کېږی د یوه نوی سړک جوړېدل د یوه وګړی د تګ او راتګ خپلواکی تامین کوی اما صرف په داسی حال کی چې دی په هغه سړک سفر وکړی او همداراز د ښونځیو ودانیو زیاتوالی یو پرمختګ دی خو په دی شرط چې د دغو ودانیو نه هغه د خلکو د ذهنونو او زده کړی پراختیا وی. د کرنی د حاصلاتو ډیروالی لکه غنم، کرخی، ناخود، او داسی نور د پرمختګ نتیجه ده که چیرې ددغو حاصلاتو څخه د خلکو د ښه خوراک لپاره کار واخیستل شی او همدارنګه د صنعتی حاصلاتو پرمختیا لکه وری، قهوه، ګنی او

داسی نوروته په داسی حال کی پرمختګ ویلای شو چې ددغو حاصلاتو څخه کومه ګټه (پیسې) څخه لاس ته راځی د خلکو د روغتیا، سکالې، زده کړی او روزنی په لارکی ورځنی کار واخیستل شی پرمختګ او ترقی خپلواکی منځ ته راوړی خو پدی شرط چې دا پرمختګ وګړی وی یعنی د خلکو پرمختګ وی مګر موږ نشو کولای چې خلک پرمخ بوړو پدی معنی چې خلکو ته پرمختګ راوړو بلکه مغړی یوازې او یوازې خپل ځان ته پرمختګ ترلاسه کولای شی.

د غزنی د ناور په ولسوالۍ کسې د نجونو او هلکانو ښونځی

او بحثونې کی عملی ګډون وکړی او خپل نظر په آزاده توګه په ډاګه کړی. مګر هغه کس پرمخ تللی نه ګڼل کېږی چې له ټولنیزو اهدافو نه بی خبره او په یوه ځانګړی لاره روان وی. دخلکو پرمختګ باید یواځې هغه په و ګټیزه هڅه تر سره شی او همداراز د خلکو د یوې ډلې پرمختګ یواځې دهغوی په لاس تر سره کېدای شی. هر هغه پراختیایی وړاندیز (Proposal) چې په پرمختیایي چارو پوری اړه لری باید د خلکو د پرمختګ په بنسټ قضاوت وشي او

کول د هغه څرنګوالي په هکله چې دی یی تر سره کوی او دهغه دڅرنګوالي دلیلونه دخپلې پوهې او توان د ډیریدلو او په هغی ټولنه کی ګډون ولری کومه چې دی پکی اوسیزی پرمختګ کولای شی د مثال په توګه هغه کس ته مترقی ویلای شو چې د کار، زیار او مهارت له لاری د خپلې کورنۍ اړتیاوی پوره کړی نه دا چې بل کس دده اړتیاوی رفع کړی او یا هم که یو څوک خپلې پوهې ته پرمختګ ورکړی او په کوم ځای کی چې کار کوی بی له دی چې دخپلې

د پرمختګ هدف د خلکو څخه عبارت وی که چیری یو پراختیایی وړاندیز د خلکو لپاره غوره وی او دی هغوی په اراده او غوښتنه تر سره شی نو هرو مرو خلکو ته گټور او په زړه پوری وی پدی شرط چی لاندی دری ټکی په نظر کی ونیول شی:

۱- که چیری خلک خپلی اړتیاوی وپيژنی.

۲- که هغوی پوه شی چی دغه اړتیاوی څرنګه رفع کیدای شی.

۳- که هغوی د تصمیم نیولو خپلواکی ولری او د خپلو تصمیمونو عملی کولو واک ولری.

د پرمختګ په ترڅ کی پوهانو او د رایی خاوندانو د پرمختګ په هکله بیلابیل تعریفونه کړی. که وغواړو پر مختګ او انکشاف تعریف کړو. نو دی نتیجی ته به ورسیدو چی پرمختګ دبی وزلو او ستمکینو خلکو له مبارزی څخه عبارت دی چی د خپلواکی، عدالت، پرخپل ځان ډاډ او اتکا او د اقتصادی وضعی د ښه کیدو د لاس ته راوړلو لپاره تر سره کیږی. ځینو پرمختګ او ترقی په ځانګړی ډول تعریف کوی او دا راز وینا کوی چی پرمختیا دښه ژوند برابرولو ته وایی. هره هغه ټولنه او یا د خلکو یوه خاصه ډله چی ځانته یی د ښه ژوندانه لپاره دبل چا مرستی او امداد ته اړ نه وی نو په حقیقت کی هغوی یوه پرمختګ تللی ټولنه گڼل کیږی.

نن ورځ د نړی د بیلا بیلو هیوادونو او خلکو تر منځ ډیر څرګند اقتصادی او ټولنیز څرګند توپیرونه لیدل کیږی، د مثال په ډول، غنم په ځینو هیوادونو کی د ذخیره یا گدام کولو ستونزو له کبله سیندونو ته اچول کیږی په داسی حال کی چی د نړی په ځینو

تراوسه هغه څه چی
د پرمختیای په نوم گڼل کیږی
د غریبی او ستمکیني ډلی غوښتنو سره
سمون نلری. په حقیقت کی موږ د هغی لاری
نڅخه چی پرمختیا او ترقی ته رسیږو دیر لری
پاتی یو او هم د ځینو دولتی او یا غیر دولتی مؤسسو
هغی په دی هکله ډیر لږ هدف ته ورنږدی کیږی فقر
او مظلومیت چی نن ورځ ورسره مخامخ یو په
زیاته اندازه دهغه څه نتیجه ده
چی پرمختیا یا عصری
کول نو میږی.

نورو هیوادونو کی حتی د ماشومانو د ژوند د بقا لپاره یوه ګوله (مړی) هم په ستونځو سره پیدا کیږی او مدام د لوړی او بی وزلیتوب سره لاس او ګریوان دی.

تراوسه هغه څه چی د پرمختیا په نوم گڼل کیږی د غریبی او ستمکیني ډلی غوښتنو سره سمون نلری. په حقیقت کی موږ د هغی لاری نڅخه چی پرمختیا او ترقی ته رسیږو ډیر لری پاتی یو او هم د ځینو دولتی او یا غیر دولتی مؤسسو هغی په دی هکله ډیر لږ هدف ته ورنږدی کیږی فقر او مظلومیت چی نن ورځ ورسره مخامخ یو په زیاته اندازه دهغه څه نتیجه ده چی پرمختیا یا عصری کول نو میږی. یو د هغو گمانونو څخه چی د ملګرو ملتونو ...

شاته په ۱۹۷۰ کال کی د پرمختیا لپاره منځ ته راغی او هغه لسمه یی د پرمختګ لسمه ویلله دا وه چی غریب او بی وزله ددی لپاره بی وزله او غریب دی چی د پرمختګ پروسه ورته نده رسیدلی له همدی کبله د پرمختیا د پروسی چټکتیا او د خلکو چټکه ارتقا د پرمختیا په لور به د بی عدالتی او

د فقر ډله منځه ورسبب ګرځی. مګر شواهد او مدارک موجود دی چی دا ادعا ټیوتوی چی زیاتره هغی چی د پرمختیا په نوم پوری تړلی دی، غریب او بی وزله خلک یی له هغه موجوده شتمنی څخه یی محروم کړی او د شتمنو او د نفوذ خاوندانو پر شتمنیو ورزیات شوی چی له همدی کبله زموږ په چاپیریال کی د غریبی او شتمنی ډلو تر منځ څرګند توپیر مینځ ته راغلی که وڅیړل شی، نن ورځ د بی وزلو کسانو شمیر دلسو یا شلو تیرو کلونو څخه په کراتو زیات شوی دی او دهغوی بد حالت د پخوانه لا بد شوی.

ددی سر بیرته ثروت ته په ښه سترګه کاته او په ثروت د ډیر ټینگار، قدرت اوسیاسی کنترول د یو څو وګړو په لاس ددی سبب ګرځیدلی چی بی وزله خلک نور هم بی ارزښته وگڼل شی او په نتیجه کی یو زیات شمیر خلک تر استکبار لاندی راغلی یا په بل عبارت دا اوسنی پراختیایی او ترقیاتی هغی په حقیقت کی د غریب پرضد او خلاف دی. له همدی کبله د غریبو اواستکبار لاندی د مبارزی یو معیار یا بنسټ ددی لپاره چی د لابی وزله کیدو او غریبیدو مخنیوی یی کړی وی او رښتینی پرمختیا ته د رسیدو لپاره د غیر عادلانه پرمختیا پرضد په ټولنه کی یو ډول مقاومت منځ ته راوړی.

دمخه موږ خپل نظریی د بی وزلو او د استکباری لاندی وګړو په هکله بیان کړ چی باید دوی په خپله د عدالت، خپلواکی او پر خپل نفس د لاسته راوړلو لپاره د خپلی مبارزی لارښونکی وی او هغه ټولنیز جوړښت چی دوی یی د تاریخ په اوږدو کی بی وزله کړی وپيژنی. موږ باید د خلکو ګډون نه یواځی فعالیت بلکه خپل هدف وګرځوو. په حقیقت کی د استعمار لاندی

او غریبو خلکو د مبارزو څخه یو هم هدف دغه دی چی هغوی د هغه حالت څخه چی هغوی هلته تر ټولنیزو کړاونو او ناخوالو لاتدی وی ځان لری کړی اووژغوری او ځان دبی عدالتی او نوروته د ارزښت نه ورکولو قربانی نه کړی هغوی باید خپل قانونی او مدنی حقوق و پیژنی او خپل بنسټیز مرام چی ځانته ژوند کول دی و ټاکی او باید هڅه وکړی چی هغه بنسټیز حقوق چی د هر انسان میراث دی ترلاسه کړی.

اوس باید موږ له ځان څخه پوښتنه وکړو چی زموږ پرمختیایی پروگرامونه تر کومه حده د دغو عقایدو انعکاس ورکونکی دی؟ آیا غریب او د استکبار لاتدی خلک د سیمه نيزو پروگرامونو مسؤلین دی؟

آیا تر کومه حده هغوی خپلی نظریی زموږ پروگرامونه کنټرولوی؟ موږ باید کوم او څه راز گامونه واخلو چی تر څو په دی لاره روان شو؟ که چیری موږ د خلکو په قدرت او توان باور ولرو او په تاریخی جوړښت کی وهغوی قدرت د تصمیم نیولو عامل و گڼو، موږ باید دخلکو د قدرت د چټکتیا او هغوی ته د اختیار ورکولو په هکله څه رول ولوبو، تخنیکي مهارتونه او د روزنی د پروگرامونو پرمختیا په دی لور په مخ ځی؟ آیا موږ په رښتیا سره باور لرو چی غریب خلک د خپلو بدلونونو عاملین دی؟ آیا موږ پر غریبو خلکو څه حساب کولای شو یعنی دا چی څه توقع تری کیدای شی؟ که هو، نو آیا دغی موضوع په پراخه ډول په مؤسسه کی د پروگرام په بنسټیزو هدفونو، زموږ ژوند څرنګوالی او حتی زموږ په ژبه کی یی انعکاس موندلی؟

د پراخ او هر اړخیزه قضاوت لپاره اړتیا پیدا کیږی تر څود دریم یا بهرنی کس

نظریاتو ته پام و گرځوو دلته د J. M. Thomas نظریه د افغانستان د پرمختګ او ترقی په باب وړاندی کیږی چی

اوس باید موږ له ځان څخه پوښتنه وکړو چی زموږ پرمختیایی پروگرامونه تر کومه حده د دغو عقایدو انعکاس ورکونکی دی؟ آیا غریب او استکبار لاتدی خلک د سیمه نيزو پروگرامونو مسؤلین دی؟

د موضوع د ښو څرګندیدو لپاره به د گټی نه خالی نه وی

۱- افغانان په خپله باید د خپلو بدلونونو عامل اوسی او باید هغوی ته سیمبیز، ملی او یا ټولنیز چوکات او په نړیوال عدالت کی اختیار او واک ورکړ شی.

۲- د افغانستان پرمختیا باید په داسی توګه پرمخ یووېل شی تر څو په هغه کی افغانان د هغو تصمیمونو په نیولو کی چی د هغوی په ژوند کی مهم گڼل کیږی ګډون ولری

۳- پرمختیا یوازی په اوبو، څاه گانو، ښونځیو او داسی نورو سر ته نه رسېږی بلکه له دغو شیانو څخه ښایي د پرمختیا په ترڅ کی گټه واخیستل شی لکن ددی ضمانت نه شی کولای چی پرمختیا به تر لاسه کیږی. پرمختیا د فزیکي شیانو څخه په زیاته اندازه په مفکورو، نظریو، قانون او د ټولنو پاملرنی ته اړتیا لري.

۴- پرمختګ او سوله یو د بله سره تړلی دوه اصله دی چی یو له بله سره پټنګه اړیکی لری که چیری موږ پر مختګ دلوېږ بدلونونو په ترڅ کی چی د هغو په نتیجه کی لومړی د اړتیا وې شیانو یوه

لږه برخه لکه اوبه، ډډی او استوګنځای تر لاسه کړو نو دا کار د جګړی په حالت کی امکان نلری ځکه په جنگی حالت کی موږ پرمختګ نشو کولای. که چیری رښتینی پرمختیا منځ ته راشی نو همدغه اصل به په خپله په وطن کی سوله راولی.

۵- پرمختګ سیاسي کړه وړه دی چی یوازی هغه وخت منځ ته راځی چی د ستونزو او یا نورو علتونو اصلی سر چینی ته پاملرنه وشي. نه دا چی د هغه د ښو یا ښاننو درمان وشي. د افغانستان په باب باید په ډاګه شی چی سیاست د نیو ستونزو سرچینه ده. په افغانستان کی حتی ډیر ساده او معمولی فعالیتونه لکه د خلکو د روغتیا څارنه هم په سیاسي توګه سر ته رسیږی. په افغانستان کی تر ډیره حده داسی یو څه نه لیدل کیږی چی هغه په سمه توګه بی اړخه وی یعنی دا چی په کوم اړخ پوری تړلی نه وی او پرمختګ باید د حقایقو سره سمون ولري. «د پورتنیو نظریاتو په پام کی نیولو سره داسی بریښی چی موږ باید د خپلو وروسته پاتیوالی سرچینه او د هغه عواملو رښی پیدا کړو او د هغه د اصلاح کولو سره پرمختګ ته رسیدلای شو. ځکه تر څو د وروسته پاتیوالی بنسټیزی رښی زموږ په سیستم او یا ټولنه کی موجود وی نو پرمختګ ته رسیدل به هم ګران وي. دغه مطلب لاتدی دری شعر کی په ښه ډول بیان شوی دي:

سرشک از رخم پاک کردن چی حاصل
علاجی کن کز دلم خون نیاید

د حضرت ابوبکر صدیق (رض) د اخلاقو څو پاڼې

حضرت ابوبکر صدیق چې د حضرت محمد (ص) اسلام دستور لارښودله نږدې یارانو څخه د اسلام له راوړلو څخه مخکې یی له حضرت رسول اکرم (ص) سره ډیره مینه او حوا حوږې درلوده او هغه وخت چې دخداي (ج) استازي له ام المومنین حضرت خدیجې بن حویله سره چې د حضرت ابوبکر صدیق (رض) له قبیلې څخه وه واده وکړه نو حضرت رسول اکرم (ص) او د حضرت ابوبکر صدیق (رض) اړیکې او رابطې لاپسې ډیرې او پیاوړې شوي له همدې امله کله چې حضرت محمد مصطفی (ص) په رسالت معیوث شو نو حضرت ابوبکر صدیق (رض) پرته له کوم ځنډه ترد زړه نازړه توب څخه دهغه دعوت ته لیک ووايه او ایمان یی راوړه همدا دایمان تړون او د زړونو نږدې والي وچې د حضرت ابوبکر صدیق (رض) ژوند ته یی د نېرې اخلاقو رنګ ورکړه او دغه جناب دینو کړو وړو او سپینڅلو اخلاقو د ممتاز او مخکینو شخصیتونو امام شو د حضرت ابوبکر صدیق (رض) د نیکو اخلاقو دینو خوینو د یادوني او دهغه د ژوندانه د ځلوي لپاره که هر څومره لیکل وشي بیا هم کم دي خو پدې لیکنه کېږي په (مشت غونه خروار) د اسلام لومړي خلیفه لور شخصیت سپینڅلي ژوند نیکو او غوره اخلاقو پر څو بیلګې په شریکه سره ولولو حضرت ابوبکر صدیق (رض) چې کله د مسلمانانو د خلیفه په توګه وټاکل شو نو له خپل ځای څخه

پورته شو او مسلمانانو ته یی پخپله یوه خطبه کېږي داسې وفرمایل اي خلکو زه ستاسې والي شوم په داسې حال کې چې په له تاسې نه بهتر نه یم که چیرې ما نیک کار وکړم نو تاسې له ماسره مرسته او همکاري وکړې او که چیرې پدې مې وکړه نو ما خپلې سهوې ته متوجه کړې تر هغې چې زه دخداي (ج) او دهغه در رسول اطاعت کوم زما اطاعت وکړې او که دخداي (ج) او دهغه در رسول نا فرماني وکړم نو زما پیروي په تاسې لازمه نه ده هغه وخت چې حضرت ابوبکر صدیق (رض) د اسلام له ستر لارښود سره دهجرت په جریان کېږي د کفار وله ویرې غار تور کېږي پټ شوي او حضرت محمد (ص) د حضرت ابوبکر په زنگانه باندې سر اېښي او ویده شوي وپه دغه وخت کېږي حضرت ابوبکر صدیق (رض) مار وچپچه خوسره دهغه زیات تکلیف او کړاو دغه جناب ځان ونه ښورواوه تر څو د دواړو جهانو سردار وېش نه شي کله چه د درد ډیر والي له امله د حضرت ابوبکر صدیق (رض) سترگونه او ښکې روانې شوي او در رسول الله (ص) په مبارک مخ باندې ولويدلي رسول اکرم (ص) وېش اوله ده څخه یی پوښتنه وکړه چه ولي ژاړې د مار د چپچلولو له پېښې څخه خبر کړئ ان حضرت (ص) د مار په چپچل شوي ځای باندې خپل مبارک لارې پورې کړې او پدې ډول دهغه تکلیف او درد ختم شو .

حضرت ابوبکر صدیق (رض) پخوا له

خلافت څخه د یی وسه او ضعیفو خلکو سره مرسته کوله چې له هغې جملې څخه یی دیوی ضعیفې کونډې مېرې لوشلي کله چې خلیفه شونو له خلافت څخه یی وروسته هم هغې کونډې ته مېرې لوشلي او دهغه په حال کېږي د امارت او خلافت مقام کوم بدلون رانه وستلي شو د حضرت ابوبکر صدیق (رض) تواضع څخه یوه داهم وه کله چې هغه دخلافت لوړ مقام ته ورسیده نو بیا هم په هماغه ډول کور کېږي اوسیده چه له مدینې څخه بهر وه او پخوا له خلافت څخه پکې اوسیده همدغه راز امیر المومنین د پخوا پشان چې مدینې ته پلي او کله به پخپل شخصي اس راتلو . له خلافت څخه وروسته هم کله پلي او کله په هماغه اس راتلو او ببیت المال په اس نه سپریدلو هغه وخت چې رسول اکرم (ص) دروم غزاته لښکر لېږلو اسامه دزد بن حارثه زوي یی دهغه لښکر مشر وټاکه .

د حضرت اسامه (رض) عمر په دغه وخت کېږي له ۱۷ کالو څخه زیات نه وڅو بیا هم حضرت ابوبکر صدیق (رض) دهغه تر مشرې لاندې په نو موړي غزا کېږي د ګډون لپاره ځان چمتو او دهغه مشر یی په ډیره خوښی ومنله خو څرنگه چه د اسلام ستر پیغمبر پدغه وخت کېږي مریض شو اود دغه امر له عملي کولو څخه تر مخه یی ظاهري ژوندی خاتمه وموندله او حضرت ابوبکر صدیق (رض) د اسلام لومړي خلیفه شونو هغه در رسول الله (ص) د دغه امر په

د افغانستان په غنمو کی ...

د غنمو لپاره د پتاشیمی سرو استعمال د لغمان یا د مقر په Sandy Loam خاورو کی ښه نتیجه وړکړیده. په ځینو ځایو کی چی د کرنی او ځمکو د اصلاحاتو وزارت د نایتروجنی او فاسفورسی سرو لوړی. اندازی استعمال کړیدی د پتاشیمی سرواستعمال د هغو تر څنگ د غنمو حاصلات زیات کړیدی، خو په ډیرو ځایو کی د غنمو لپاره د پتاشیمی سرو استعمال اقتصادی نه بریښی.

Sources Cited

1. Indo-Afghan Agricultural Research Project Annual Report 1972
2. Indo-Afghan Agricultural Research Project Annual Report 1973
3. Indo-Afghan Agricultural Research Project Annual Report 1974
4. Indo-Afghan Agricultural Research Project Annual Report 1975
5. Samin A.Q. and G.A. Nielson, 1967 Fertilizer Trials on Wheat in Afghanistan. Tec Bul No. 1 Faculty of Agriculture, Kabul University.
6. Samin A.Q. 1996, Seed and Fertilizer Trials in Ghazni, Logar and Wardak provinces. AAEC Publication No. 10
7. Samin A.Q. and M. A. Zghard 1981, Soil Chemistry and Plant Nutrition. Kabul University, Ministry of Higher and Vocational Education Publication Center.
8. Samin A.Q. 1989. Soil Fertility and Plant Nutrition. Kabul University, Ministry of Higher and Vocational Education Publication Center.
9. Tucker B.B. 1968 and 1969. Fertilizer use on Wheat and Corn Science Serv-ing Agriculture No. 2217 and 2223.

باشند.

ز: در ساینس و تکنالوژی و سایر علوم، دانش لازم داشته و در کاربرد آن مهارت عالی داشته باشند.

ح: از زیبایی های طبیعی و موارث فرهنگی که از طریق مطالعه علوم اجتماعی بدست می آید آگاه بوده و آنرا بطور مناسب تطبیق کرده بتوانند.

ط: از روابط با همی و ضرورت تحمل در اختلافات فردی، گروهی، نژادی، لسانی که کلتور های متنوع جهان زیست ما را می سازد و آنها جزء آن میباشد آگاهی تام داشته باشند.

ی: در ضرورت انکشاف و حفظ زیبایی ها و پاکی محیط ماحول هوشیار و آگاه باشند.

ک: در حفظ ارزش ها و منابع طبیعی و تحفظ موازنه بین انسان و ماحول او سهم خود را علاقمندان اجرا نمایند.

هدف اساسی ابلاغ تعلیم و...

فعال و مسلمان افغان در پرتو نیروی ایمان، قوت جسمی، ذهنی و معنوی علیه نارسائی ها مبارزه نموده و با تحولات سریع قرن ۲۱ در فعالیتهای اصلاحات محلی، ولایتی، ملی و بین المللی فعالانه اشتراك مساعی نمایند.

- اشتراك كامل شان بحيث يك هموطن

مسلمان که ایشان:

الف: روحاً بیدار باشند.

ب: غماشگر ارزشهای اسلامی باشند.

ج: از سجایای اخلاق نیکو و درخشان برخوردار باشند.

ه: در افهام و تفهیم حاکمیت داشته و در حل پرابلم ها مهارت کافی داشته باشند.

و: در کاربرد ستراتیژی و تخنیک تفکر تخیلی و انتقادی مهارت کامل داشته

اجرا کولو کښي تاخير ونه کړاو سملاسي یی داسامه (رض) دتللو لپاره تیاري ونیوله خلیفه دلشکر وسره له مدیني نه بهر دهغوي د رخصتیدو لپاره پلي روان وپه داسي حال کښي چه اسامه (رض) په اس سپورو او دوخت خلیفه ورسره په خپلو پښو منزل کاوه که څه هم چي اسامه (رض) ډیر ټینگار وکړ چي یا به خلیفه په اسر سپورشي اوکنه دي به هم له اس نخڅه ښکته کیږي خو خلیفه سوگند وکړه چي نه به ته کوزېزي نه به زه سپرېم په دغه وخت کي ابوبکر صدیق (رض) په انتظامیه چاروکي دحضرت عمر فاروق (رض) مشوروتو زیاته اړتیا درلود نوځکه یی اسامه (رض) ته وویل که ماسره دامرسته وکړي چه عمر راته پرېږدي څومره به ښه وي نوهغه دخلیفه وړاندیزو مانه اوحضرت عمر (رض) دحضرت اسامه (رض) په خوښه اواجازه دحضرت ابوبکر صدیق (رض) سره پاتي شو یوه ورځ چي دابوبکر صدیق (رض) اهل هغوي ته وویل چي نن مي حلوا ته زړه کیږي نو حضرت ابوبکر صدیق (رض) وفرمایل:

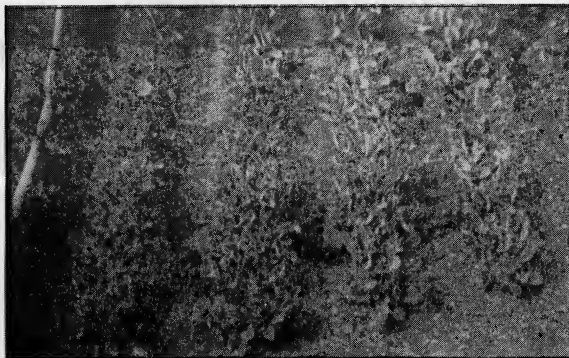
چي زه اوس نه شم کولاي چي له بیت المال څخه زیات څه واخلم هغه څه چي زمونږ حق کیږي له هغي څخه هره ورځ یواندازه کموي چي څو ورځي وروسته دحلوا پخولوته برابر شي کله چي دهغوي اهل پس له څو ورځو حلوا تیاره کړه اوهغه جناب ته یی وړاندي کړه پښتنه یی وکړه چي دورځي دي څه اندازه له خوراک نه کمه کړي په ځواب کښي یی ورته نوموړي اندازه وویل نو فوراً یی حکم وکړ چي زماله استحقاق نه دي دغه اندازه کمه شي ځکه چه پرته له حلوا خوړلو څخه هم ژوند تیر یداي شي.

پروگرامهای قوریه جات FAO

گرفته است ارسال تخمیانہ جات خسته سنگی (زردآلو، بادام، شفتالو و گیلاس) بوده و همچنان يك تعداد پایه مادری (ROOTSTOCK) ایست مالنگ (۹)، مالنگ مارتان (۱۱۱) و مالنگ مارتان (۱۰۶) جهت تکثیر و هکنا برای قوریه جات درختان اصلاح شده که در آینده از آنها جهت گرفتن پیوند (Graft wood) استفاده خواهد شد. و هم يك

تربیه و پرورش میگردد به مالک زمین تعلق میگيرد به این اساس مسولين قوریه از يك طرف به احداث قوریه بلدیت حاصل می کنند و از جانب دیگر وضع اقتصادی خویش را تقویه می نمایند. که به اساس همین پلان موسسه FAO در جنوری ۱۹۹۶ دو پروژه احداث قوریه که مجموعاً ده قوریه که هر قوریه ساحه يك جریب (۲۰۰۰ متر مربع زمین را احتوا می نماید

نظر به پروگرام و پالیسی موسسه FAO که اتخاذ نموده اند يك تعداد قوریه جات را در زمین های شخصی باغداران (زمینداران) به کمک و همکاری مؤسسات همکار تطبیق و علمی نموده اند که محترم محمد اکبر بابری مسئول بخش باغداري مؤسسه هماهنگی کمک ها برای افغانهای (CoAR) برای خبر نگار مجله انكشاف چنین معلومات ارایه نموده است. مؤسسه FAO طبق پروگرامهای مطروحه خویش برای تشویق و رهنمائی باغداران در گوشه و کنار مملکت قوریه جات را در زمین های شخصی باغداران به کمک مؤسسات غیر دولتی (NGO) احداث که از جمله اهداف چنین قوریه جات سهم گیری خود باغدار یا زمیندار بوده که از نظریات و هدایت علمی و تخنیکی که از طرف مؤسسه FAO و مؤسسات همکار به اسرع وقت داده میشود باغدار استفاده نمایند. قلهذا نظر به پالیسی FAO در احداث چنین قوریه جات اضافه از ۷۰ فیصد مؤسسه FAO سهم بوده و تمام مواد از قبیل تخمیانہ جات، پایه مادری (ROOTSTOCK) گندم در مقابل کار، قلمه اشجار و دیگر سامان آلات زراعتی را برای قوریه تهیه و تدارک و از طریق مؤسسه همکار بدسترس مسولين قوریه جات می گذارد. و در مقابل اشخاص مسول قوریه جات يك سلسله مکلفیت ها و وظایف را به عهده دارند. که البته بعد از ختم دو سال تعداد نهال هائیکه در قوریه

يك تعداد نهالی سبزیجات جهت تجارب مشاهدی در فارم خواجه نور بند سردی ولایت غزنی دیده میشود

تعداد قلمه های چنار را طبق سهمیه داده شده است که نیمه آنها در قوریه جات خوب میباشد تا گفته نماد برای تشویق مالکین هر قوریه به تعداد چار عدد بیل، شانه (ریک) و يك عدد کراچی دستی داده شده و در آینده بعضی کمکهای دیگری را نیز انجام خواهند داد اگر این نوع پروگرامهای

از طریق موسسه CoAR برای مالکین زمین تخصیص دادند. طوریکه از ساحه قوریه جات در ولسوالی های مختلف مربوط ولایات غزنی، لوگر و وردگ بازدید بعمل آمد وضع عمومی قوریه جات خوب بوده و از جمله کمکهای که تا به حال از طریق دفتر CoAR به باغداران صورت

د اوبو اهمیت په ژوندانه کی

اوبه د خدای (ج) یو له سترو نعمتونو څخه دی چې د ژوندانه د بقا لپاره له ټولو څخه ضروري او اهمه ماده بلل کیږي ځکه پرته له اوبو څخه ژوندی پاتی کیدل له امکان څخه لری دی.

پا قندیات) چی د هر انسان په وجود کی زیرمه وی تر اوبدی مودی پوری گټه اخیستل کیدی شی او د انسان د ژوندی پاتکیدو لپاره ورڅخه گټه اخیستل کیږی مگر نژنگه چی داوبو زیرمه د انسان په وجود کی نه لیدل کیږی نوینا پردی یو انسان د ۲ یا ۳ ورځو څخه زیات بی له اوبو څخه

د ټولو نه لویه برخه جوړوی او په منحنی توگه دیوه سړی په وجود کی ۴۵ لیتره مایعات برخه لری. د ژوندانه په هر اړخ کی اوبه ډیر غوره وظیفه اجرا کوی نو ددی کبله انسان پرته له اوبو څخه په معمولی توگه (پرته له استثنا) تر څنځه) دوو یا دریو ورځو څخه زیات ژوندی پاتی کیدو لپاره

اوبه د خدای (ج) یو له سترو نعمتونو څخه دی چی د ژوندانه د بقا لپاره له ټولو څخه ضروری او اهمه ماده بلل کیږی ځکه پرته له اوبو څخه ژوندی پاتی کیدل له امکان څخه لری دی. نو همدا ده چی وایی اوبه د ژوندانه نښه ده چیرته چی اوبه وی هلته آبادی لیدل کیږی خو په وچ ډاگ کی

ژوندون گران دی. یو څو غوره ټکی د اوبو او دهغو د استعمال او مصرف کولو په هکله مویته باید معلوم وی تر څو خپل پاتی ژوند په روغ صورت او آرامی سره تیر کړو. د نن ورځی پوهان له ډیرو تجربو څخه وروسته دا پتینگار کوی چه مونږ ټولو ته پکار ده چی باید په ورځ کی کم تر کمه ۶ پنته (پوینټ) یو په اته د یو گیلن دی) او په وختیو تر څو په یوه بهتر حالت کی پاتی شو. خو له بده مرغه زمونږ اکثره خلک په ورځ د ۲ پنتو څخه کمی اوبه مصرف کوی چی پدی صورت کی د انسان وجود خپلی د اړتیا وړ اوبه نشی ترلاسه کولای او په نتیجه کی د بعضی ستونزو سبب گرځی. او په د بیکاره موادو د منځه

وړلو، د انرژۍ د سطحی د جگیدلو، او د پوست په شادابی کی ډیره ستره ډنده لری. که د خپل وجود ساختمان ته څیر شو نو دا په راپه گوته شی چی اوبه د انسان د وجود

دلوگر دکنه سنگ داوبو رسولو پروژو

ژوند نشی تیرولی. میزمن لیسلی، چی پدی هکله یی یوه علمی تجربته تر سره کړی، لیکي چی اوبه د ژوندانه اساسی ټکی جوړوی او په اوبو کی حتی غذایی مواد هم

اوبه او خواړه دواړه اخیستل ضروری دی اما د اوبو اخیستل باید په منظمه توگه تر سره شی. د خواړو د نشتوالی له کبله د وجود وازدی (شحمیات) او کاربوهایدریت (خواړه

ارسال سامان آلات...

توزيع نهال های مثمر سیب و زردآلو از طریق قوریه جات مربوطه خویش، يك تعداد نهال های مثمر سیب و زردآلو را تهیه و آماده نموده، که در مناطق چک، جفتو، گیرو و ده يك به قیمت نازلتر از بازار برای زارعین و باغداران محترم آن مناطق به فروش رسانیده است. البته بخشی از نهال ها توسط پرسونل فنی بشکل باغات نمایشی که قبلاً مشخص گردیده بود غرس گردیده است که سلسله نهال شانی الی اوایل برج حمل ۱۳۷۵ ادامه داشت ■

CoAR پکیٹ یک درخت...

جهت بازرسی از مریضان مختلف تأسیس نموده که مریضان را در بخش های مختلف تدای و معالجه می نماید. همچنان برای وقایه، يك تعداد دوکتوران طبقه انات و ذکور را در ساحه جهت واکسیناسیون و تدای گماشته شده که اطفال ستین مختلف را در مقابل امراض کشنده واکسین می نماید وکلینک های حمایه و طفل و مادر نیز در ساحات مربوط فعال میباشد .

در بخش رفأ عامه دفتر هماهنگی کمک ها برای افغانها يك تعداد پروژه ها مثلاً گوسفنداری، مرغداری، زنبورداری و غیر داشته که از تولیدات آنها يك تعداد زنان بیوه و یتیمان را در ساحات مربوط پروژه های خویش کمک وباری می نماید .

برای امداد عاجل شهریان کابل، غزنی و لوگر دفتر هماهنگی کمکها برای افغانها يك تعداد نانوایی ها را در نقاط مختلف مراکز این سه ولایت تأسیس نموده تا اهالی مناطق نان خشک مورد ضرورت خود را به تخفیف قابل ملاحظه اخذ نمایند که فعلاً به تعداد فی روز/ ۴۱,۰۰۰ نان به مردم بی بضاعت تهیه میگردد.

دفتر CoAR برای اعمار ساختمان های رهایشی، دروازه وکلکین را به قیمت ۵۰ فیصد نازل تر از بازار تهیه ویدسترس عودت کننده گان می گذارد ■

خه توپیر نلری، په څښلو پېل وکړی. که تاسی غوښتی وی کولای شی چی او به تودی هم کړی او دا عمل د اضافی موادو د منځه وړو کی مرسته کوی. پس له هغی نه د سهار چای او د غرمی ډوډی ترمنځه دوه یا دری گیلاسه اوبه او د غرمی ډوډی او ماشام ډوډی ترمنځه همدارنگه دوه یا دری گیلاسه نوری اوبه وڅښی. که تاسی کوم سپورتی پروگرام لری او یاد هوا تودوخی درجه جگه وی نو د داوېو اړتیا مو هم زیاتېږی. میرمن لیسلی کنتن همداراز زیاتوی چی د ضرورت وړ مقدار اوبو په څښلو سره نه یوازی ستاسی اشتها نورماله ساتل کېږی بلکه ستاسو د وجود قابلیت د اضافی موادو د منځه وړلو، د انرژۍ د سطحی د جگیدو، د پوست د تازه گی او د وجود د کیمیاوی تعاملات په ډیره ښه معیار سره برابروی. اوبه د کیمیاوی لحاظ سره د ۲ مالیکول هایډروجن او ۱ مالیکول مالیکول اکسیجن څخه جوړېږی او کیمیاوی فورمول یی H_2O دی. د انسان بدن په پرله پسۍ توگه د خولو او دفع کیدونکی موادو له سببه او په ضایع کوی او اکثره دا ضایعات د تشیو د فعالیت له کبله د ادرار په ذریعه له وجود څخه وځی. اکثراً خلک تر یو لیتره پوری اوبه د سړی د سایستلو (تنفسی جهاز) له کبله هم مصرف کوی. کله چی د تودوخی درجه ټیټه وی او هوا سړه وی نو د ساد ایستلو په وخت کی دغه تعامل په ډاگه څرگند کیدای شی. برسيره پر دی یوه برخه د بدن اوبه د سترگو نه د ژړا او یاد اوبښکو د بهیدو په وخت کی د خولی د لعاب، د پوزی د بهیدو په وخت کی او داسی نورو ذرایعو په وسیله ضایع کېږی.

(ادامه لری)

موجود دی چی د انسان وجود لپاره گټور دی. دا زیاتوی چی او به د د انسان د وجود په وینه، حجراتو، عضلو او حتی اډوکی کې موجود دی. که ستاسی وجود ته د اړتیا څخه لږ اوبه ورسېږی نو د بدن په حجراتو کی به کیمیاوی تعاملونه ډیر په ځنډ ترسره کېږی چه په نتیجه کی د کسل توب او د دماغ د نارامی سبب گرځی. برسيره پر دی نه یوازی د ستاسی د وجود حجرات نوی عضلی په ښه توگه نشی جوړولای لا زهری تولیدات په هجراتو کی وینی ته ورننوځی او په نتیجه کی د وینی د لږوالی او د اکسیجن او غذای موادو د رسولو دنده په حجراتو کی هم په ښه توگه سرته نشی رسیدای. د اوبو نشتوالی یا لږوالی د ټول وجود د ضعیفی او کسالت سبب گرځی او په نتیجه کی انسان ډیر خوراک کوی چی په معده او هاضموی سیستم باندی بد اثر پریوځی لکه دا چی انسان د لوږی احساس کوی حال دا چی وږی نوی میرمن لیسلی همداراز څرگندوی چی بعضی کسان د اړتیا په اندازه اوبه مصرفوی او ددی ستونځو څخه په امان کی وی. د انسان د وجود د اېو اړتیا د معلومولو معیار دا ندی چی تاسی څومره د تېریټېب احساس کوی. پرته لدی څخه چی د کومی تشی (گرده) یا ځگر ناروغی باندی اخته وی، نو انسان باید په نورماله توگه د ورځی ۸ لوی گیلاسه او په وڅښی او دا نه یواځی د بدن د وزن کمیدو ته ډیره گټه لری بلکه د وجود په نورو تعاملاتو کی هم ډیره مرسته کوی. په لومړی ځل کی دا عمل لږ څه ټمرین ته اړتیا لری تر څو ځان د اړتیا وړ اوبو مصرفولو لپاره عادت کړو. په سهار کی پاڅیدو په وخت کی د هر څه نه مخکی د ۲ گیلاسو اېو، که خالصی وی او یا لیمو ورسره وی

رول زن و مرد در اجتماع

نور ضياء (صالحی)

وقتی که کلمه gender را بکار میبریم هدف ما عبارت از درک وظایف، مسئولیت رول زن و مرد که توسط اجتماع جامعه بشری تعیین گردیده است میباشد. پس انسان ها چه مرد و چه زن اند بنیان گذار، تشکیل دهنده، تنظیم کننده اجتماع انسانی بوده تحت هر نوع شرایط و حالات محیطی و بالمقابل هر نوع پدیده ها مساویانه متأثر میشوند.

برای همه معلوم است که بیش از نصف نفوس افغانستان را طبقه زنان تشکیل میدهند و همچنان زنان افغانستان به درجه دکتورا، ماستر، لسانس در بخش های مختلف سیاسی، اقتصادی، علمی و تخنیکی کار و فعالیت نموده و از خود

برازندگی خاصی نشان داده اند.

پس همینکه در تشکیل اجتماع انسانی و تولید نسل زن و مرد مساویانه سهم دارند و باید حقوق زن در جامعه نیز معادل و مساوی حقوق مرد باشد. به همین ترتیب زنان میتوانند در باز سازی کشور خویش نقش عمده و فعال را ایفاء نمایند بخاطر اینکه زنان افغان در اثر جنگهای متداوم جگر گوشه ها، شوهران، برادران خود را و بالاخره خانه و دارائی خویش را از دست داده اند و امروز بحالت مهاجرت سر پرست فامیلهای گردیده و فامیل های خویش را اعاشه و ایاته مینمایند هکذا مادرانیکه اکنون در شرایط خراب و سخت اقتصادی و فقدان مواد غذایی و هزاران پرابلم دیگر در

داخل افغانستان به سر میبرند و خود نان آور فامیل خود هستند و هنوز هم کار میکنند و برای اولاد یتیم خویش نان تهیه مینمایند حق دارند تا دوش بدوش برادران خود در جهت باز سازی و آبادی وطن خویش کار نمایند و همچنان در پروسه صلح و آشتی وطن خویش که سالها رنج و غم آنرا متحمل گردیده اند اظهار نظر نمایند در همچو کشوری که نصف نفوس آنرا زنان تشکیل میدهد رول زنان در پروسه صلح و آشتی و اعمار مملکت يك امر ضرورست امیدواریم تا برادران ما از سهم و نقش زنان در جامعه افغانستان چشم پوشی نکرده آنها را به حیث میانجی در پروسه صلح و آینده وطن محبوب سهیم بسازند.

فعالیت های مالداري CoAR

داکتر غلام سعید

این يك واقعیت مسلم است که خداوند «ج» زمین و سماء و آنچه که است در بین آنها از پرندة تا حشره از حیوانات وحشی تا اهلی همه را به اختیار انسان گذاشته است تا انسان از آن در حیات یومیه خویش بهره ببرد. بنابراین معیار استفاده انسانها از حیوانات مستقیماً متناسب به دانش آن

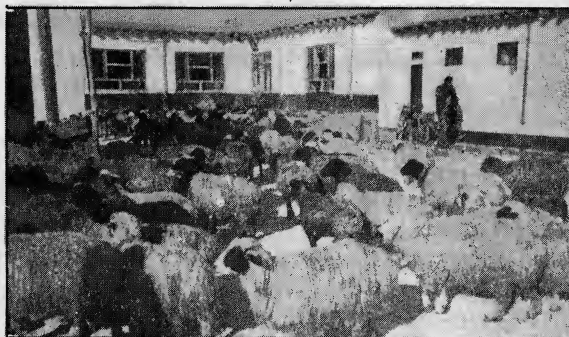
است یعنی بهر اندازه که در زمینه معلومات علمی و مسلکی داشته باشند بهمان اندازه از آنها حاصل زیاد بدست آورده میتواند که با در نظر داشت این اصل دفتر CoAR در پهلوی فعالیتهای و ترنری پروگرام های مالداري را نیز روی دست گرفت این فعالیتهای با توزیع کنجاره و مواد معدنی

برای دهاقین و مالداران شروع گردید، هدف عمده آن جلوگیری از قلت مواد غذایی در حیوانات مختلف بوده، بسیاری از ولایات کشور ما زمستان طولانی دارد مانند غزنی، وردگ و لوگر درین ولایات دهاقین و مالداران نمیتوانند که ضروریات غذایی حیوانات را طوریکه لازم است جمع آوری و

ذخیره نمایند.

دفتر CoAR با در نظر داشت این مشکلات مالداران توانست که در زمستان سال ۱۹۹۴ به مقدار ۶۵ متریک تن کنجاره و ۳۱۵۶ کیلوگرام مواد منرالی، هم چنان

و علاج امراض گوسفند ها برای یکسال از طرف پرسونل و ترنری CoAR طور رایگان صورت گرفت. راپور نگهداشت و عاید آن طور منظم بدفتر ارسال گردید که نتیجه آن قناعت بخش بوده است، هم

پرورژه گوسفند داری شش قلعه ولایت وردگ

۵۶۶۲۰۰ افغانی میشود.

در سال ۱۹۹۶ تعداد گوسفند های فارم به ۲۵۸ راس رسید يك تعداد محدود از چوپه های نوزاد نظر به عوامل مختلف تلف گردید با وجود آن هم ۹۳ راس چوپه از گوسفند های فارم بدست آوردیم قرار فروشات مارکیت منطقه در سال ۱۹۹۶ قیمت فی بره ۴۰۰,۰۰۰ افغانی تعیین گردیده لهذا عایدات ۹۳ راس را اگر محاسبه غنایم مبلغ ۳۷۲,۰۰۰ افغانی میشود.

بعد از سروی و نتیجه گیری گوسفندهای توزیع شده سال ۱۹۹۴ دفتر CoAR تصمیم گرفت که برای سال ۱۹۹۶ نیز به تعداد ۲۰۰ راس گوسفند را به بیوه ها و یتیمان توزیع نمایند این گوسفند ها تماماً خریداری گردیده و آماده توزیع میباشد.

برای اینکه بتوانیم گوسفند محلی خویش را که نوعیت پشم بهتر دارد تربیه و تکثیر غنایم فارم تجربوی و تحقیقاتی را از نسل گوسفند های هزاره گی روی دست گرفتیم این فارم حاوی ۵۰ راس گوسفند میباشد. باید گفت که در زمینه از تجارت متخصصین افغانی که در ین بخش تجربه کافی داشته استفاده نمودیم. پشم گوسفند های هزاره گی مارکیت بسیار خوب دارد و مردم محل از پشم آن بهترین گلیم، غد و قالین میسازند قابل ذکر است که موفقیت فارم گوسفنداری باعث تقویه صنایع دستی در منطقه خواهد شد و پشم با کیفیت بهتر و به قیمت مناسب بدسترس مردم پیشه ور قرار خواهد گرفت بالاخره يك قدم بسی تشویق و انکشاف این نوع صنایع دستی در منطقه بر داشته خواهد شد.

انشاء الله

چنان ۹۵ راس گوسفند بشکل فارم به منظور تولید نسل نگهداری گردید تا بتوانیم منحیت يك منبع عایداتی (Income Generation) از آن استفاده غنایم و از عایدات آن جهت مصارف دفاتر ساحوی استفاده گردد. در سال ۱۹۹۵ فارم متذکره به ۱۶۵ راس گوسفند رسید یعنی که ما ۷۰ راس چوپه از گوسفند های متذکره بدست آوردیم، اگر قیمت فی چوپه نر به عمر شش ماهگی قرار قیمت منطقه ۳۰۰,۰۰۰ افغانی محاسبه گردد عاید ۷۰ بره بالغ به ۲۱۰,۰۰۰ افغانی میشود که يك منبع خوب شایدانی میباشد. بر علاوه فروش بره های نوزاد در سال ۱۹۹۵ از فارم گوسفند داری ۹۰,۵ سیر قروت، ۱۰ سیر روغن، و ۶ سیر پشم نیز بدست آوردیم که عایدات مجمرعی آن بالغ به

در سال ۱۹۹۵ به مقدار ۱۰۴۵۰ کیلوگرام کنجاره و ۱۰۷۰۰ کیلوگرام مواد منرالی را به دهاقین و مالداران مستحق با ۱۵ فیصد تخفیف توزیع نمود.

جهاد طولانی افغانها با روسها عواقب ناگوار را در هر گوشه و کنار مملکت گذاشت بسیاری فامیل ها بیوه و یتیم شدند بنا به در نظر داشت مشکلات فامیلی که بیوه ها و یتیمان داشتند دفتر CoAR تصمیم گرفت تا با کمکهای بشر دوستانه خویش همراهی یتیمان و بیوه ها حتی الوسعه کمک نمایند، و این کمک ها باید طوری باشد که در آینده يك منبع عایداتی برای آن ها محسوب گردد و خود کفا شوند، به همین منظور در سال ۱۹۹۴ به تعداد ۱۸۴ راس گوسفند (چچ و میش) به ۹۲ فامیل بیوه و یتیم طور رایگان توزیع نمود، واکسیناسیون

INKESHAF

Publication of the Coordination of Afghan Relief (CoAR)

JANUARY-JUNE 1996 VOL 1-2

In this Issue

Editorial	Page
• Editorial	1
• CoAR as an active organization in Rural Rehabilitation	2
• Transfer of Agrochemical and Equipment	3
• Research on wheat fertilizer in Afghanistan	4
• 50 beds hospital in Baraki of Logar Province....	14
• Potato production in Afghanistan	17
• Mission statement	19
• Literature and poem	20
• Joint ill	22
• An interview with the executive Director of the CoAR	23
• Budding and its importance	25
• Anti coagulant reduces risk of heart attack	27
• Food value of tomato	28
• Afghan Agriculture Experimental Center (AAEC)	29
• Research Development	30
• Hazrat-e-Abubaker Siddiq ethics	34
• FAO nurseries programs	36
• Water and its importance in life	37
• Women and their role in society	39
• Animal husbandry	39

Published by:

Coordination of Afghan Relief
CoAR

Editorial Board Members:

Prof. Dr. A. Q Samin
Mohammad Akbar Baburi
Abdul Hamad Amouzgar
Dr. Ghulam Saeed

Address:

84-E, Rehman Baba Road
University Town Peshawar.
Ph. 41188, 41492
Fax. 44122

Note:

The editor of Inkeshaf will be happy to receive contributions from interested professionals, regarding peace, resettlement and the rehabilitation of Afghanistan. The editors are especially interested in the practical aspects of rebuilding Afghanistan education, health, agriculture and other infrastructural systems.

The editors believe that Inkeshaf can be a source of useful information enabling people to enrich their ideas and assist in the reconstruction of Afghanistan. All contributions will be gratefully received.

Coordination of Afghan Relief

INKESHAF

Quarterly
Vol: 1-2 1996

Staff of the Main Office and Rural Development Centers attending an Agricultural Seminar in Peshawar